

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**на тему: “Організація обліку, аудиту та аналізу доходів від реалізації
продукції (робіт, послуг)”**

Виконала: студентка групи ОО(з)-41

спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Лесюк Діани Олександрівни

Керівник: PhD, асист. Кузьмін Т.Л.

Рецензент: ст. викл. Кушнір О. С.

Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ВІД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Зміст доходів підприємства та їх значення в його господарській діяльності	6
1.2 Порядок формування та класифікація доходів від діяльності підприємства.....	11
1.3 Нормативно-правове регулювання обліку, аудита та аналізу доходів від господарської діяльності підприємства	17
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ У ПРАТ “ПІДВОЛОЧИСЬКА ФАБРИКА ПЛАСТМАСОВИХ ВИРОБІВ”	24
2.1 Організаційні аспекти обліку доходів від реалізації досліджуваного підприємства.....	24
2.2 Методика здійснення обліку доходів від реалізації продукції підприємства.....	29
2.3 Особливості організації аудиту доходів від реалізації досліджуваного підприємства.....	35
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПІДВИЩЕННЯ У ПРАТ “ПІДВОЛОЧИСЬКА ФАБРИКА ПЛАСТМАСОВИХ ВИРОБІВ”	42
3.1 Аналіз динаміки і структури доходів від операційної діяльності підприємства.....	42
3.2 Оцінка рентабельності досліджуваного підприємства	48
3.3 Аналіз ліквідності та шляхи підвищення доходів від операційної діяльності підприємства	54
ВИСНОВОК.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТКИ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми полягає у тому, що у сучасному світі будь-яке підприємство або організація прагне досягнути максимального доходу та прибутку від своєї діяльності. Дохід визначається як ключовий фактор для функціонування будь-якого підприємства, оскільки від його обсягу та ефективного використання залежать різноманітні аспекти, такі як виплата зарплати працівникам, розрахунки з бюджетом, формування резервів для розвитку та інші показники.

Фінансовий результат господарської діяльності може бути як прибутковим, так і збитковим. Переважно прибуток формується в результаті операційної діяльності, що поділяється на дохід від реалізації товарів, готової продукції та послуг, а також інші операційні доходи, наприклад, від реалізації необоротних активів чи операційних курсових різниць. Крім того, прибуток може бути отриманий від фінансових інвестицій та інших діяльностей, таких як продаж основних засобів або інших активів.

Таким чином, кожне підприємство або організація, з метою здобуття прибутку, займається виробництвом товарів, наданням послуг або реалізацією продукції. Таким чином, дана тема залишається актуальною не лише на сучасний момент, а й упродовж тривалого часу, оскільки кожне підприємство або організація мають одну спільну мету – отримання найбільшого можливого доходу.

Об'єктом дослідження є прибуток, отриманий від продажу продукції у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”.

Предметом дослідження є комплексне вивчення теоретичних, методичних і практичних аспектів, пов'язаних з організацією обліку доходів від реалізації продукції, їх аудиту та аналізу.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад та методичних підходів до обліку та аудиту доходів, отриманих від реалізації продукції на підприємстві. Крім того, проведення аналізу цих показників має

на меті забезпечення ефективного прийняття управлінських рішень на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети було сформовано ряд завдань, а саме:

- дослідити зміст доходів підприємства та їх значення в його господарській діяльності;
- визначити порядок формування та класифікація доходів від діяльності підприємства;
- сформулювати нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу доходів від господарської діяльності підприємства;
- вивчити організаційні аспекти обліку доходів від реалізації досліджуваного підприємства;
- дослідити методику здійснення обліку доходів від реалізації продукції підприємства;
- виокремити особливості організації аудиту доходів від реалізації досліджуваного підприємства;
- здійснити аналіз динаміки і структури доходів від операційної діяльності підприємства;
- провести оцінку рентабельності та ліквідності досліджуваного підприємства;
- здійснити оцінку ліквідності та шляхи підвищення доходів від операційної діяльності підприємства.

Методи дослідження. Для реалізації дослідження було застосовано різноманітні наукові та теоретичні методи. Для вивчення теоретичних та методичних аспектів були використані такі методи, як системний аналіз, метод групування та історичний підхід. Методи аналізу та порівняння були використані для оцінки рівня, структури та динаміки доходів підприємства порівняно з попередніми періодами. А також графічний метод – для представлення результатів наукового дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає в дослідженні та узагальненні особливостей обліку доходів від реалізації продукції підприємства, а також застосування на практиці рекомендацій щодо удосконалення процесу обліку, аудиту та аналізу доходів від операційної діяльності. Аналіз стану цих показників дозволив розробити рекомендації для підвищення ефективності діяльності та збільшення оборотності підприємства.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури і додатки. Загальний обсяг роботи складає 70 сторінок і включає 16 таблиць, 10 рисунків та 2 додатки. У списку використаної літератури зазначено 45 джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ВІД ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Зміст доходів підприємства та їх значення в його господарській діяльності

Дохід є головним узагальнюючим показником для кожного суб'єкта господарювання, оскільки саме він відображає результати їх виробничої, фінансової та інвестиційної діяльності. Подальша діяльність підприємства, його конкурентоздатність і, головне, фінансово-майновий стан залежать від рівня доходів. З урахуванням важливості доходу, суб'єкт господарювання повинен спрямовувати будь-яку свою діяльність (виробничу, фінансову, інвестиційну) на забезпечення зростання його величини або принаймні утримання на відповідному рівні.

Зважаючи на актуальність даної проблематики, важливо проаналізувати сутність терміну “доходи”. Таким чином, було проведено дослідження цього поняття згідно з нормативно-правовими документами, що регулюють бухгалтерський облік.

Основним нормативно-правовим документом є Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1]. Цей закон визначає дохід як збільшення економічних вигід у вигляді зростання активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Ще одним важливим нормативно-правовим документом, який надає визначення поняття “дохід”, є НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [2]. Цей документ також визначає дохід як збільшення економічних вигід у вигляді зростання активів або зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу. Зазначимо, що обидва ці

нормативно-правові документи, що регулюють бухгалтерський облік, визначають дохід ідентичним чином.

Головним документом, який встановлює методологічні основи для формування облікової інформації про доходи підприємства, є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”. Відповідно до цього положення, дохід визнається при збільшенні активу або зменшенні зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства). Важливою умовою є можливість достовірної оцінки доходу [2].

У Податковому кодексі України, який встановлює правила для взаємовідносин у сфері сплати податків, надається визначення поняття “дохід” [3]. Згідно з цим визначенням, “доходи” розглядаються як загальну суму доходу платника податків від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, нематеріальній або матеріальній формі як на території України, так і за її межами.

Поза національними документами, концепція “доходів” також визначається в міжнародних стандартах, зокрема в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансової звітності” [5]. Цей стандарт визначає прибуток або збиток як зміну у власному капіталі протягом періоду внаслідок операцій та інших подій, за винятком тих змін, які виникли внаслідок операцій з власниками, які діють згідно з їх повноваженнями власників.

Додатково, роз'яснення щодо поняття “доходу” міститься в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 18 “Дохід”. Цей стандарт нормує облік доходу і визначає його як валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання [6]. Важливою характеристикою є те, що дохід збільшує власний капітал в результаті цього надходження, а не завдяки внескам учасників власного капіталу.

Зазначивши це, можна зробити висновок, що як у вітчизняних, так і у зарубіжних документах, що регулюють бухгалтерський облік та визначають поняття “доходу”, спостерігається схожість. Кожен із зазначених документів розглядає дохід як зміну у власному капіталі внаслідок конкретних дій. З урахуванням цього слід провести аналіз даного економічного терміну в різних літературних джерелах.

Видатний економіст Ф. Ф. Бутинець визначав дохід (виручку) як потік грошової величини та інших надходжень за певний термін, отриманий від продажу продукції, наданих послуг та реалізованих товарів [7, с. 32].

З іншого боку, в контексті поглядів О. І. Волкова, дохід підприємства розглядався як приріст грошової величини над витратами на спожиті в період виробництва засоби. Цей приріст грошових ресурсів отримує організація або підприємство від реалізації новоствореної вартості [8, с. 46].

Відповідно до поглядів В. П. Грузінова, дохід підприємства складався з виручки від реалізації продукції (виконаних робіт, наданих послуг), основних та зайвих засобів та іншого майна підприємства, а також з доходів від позареалізаційних операцій [9, с. 251].

Натомість, М. Н. Шмиголь висловлював інший погляд, визначаючи дохід підприємства як збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів та/або погашення зобов'язань, що призводить до зростання капіталу підприємства, за винятком внесків учасників (власників майна). Цей дохід отримується внаслідок використання економічних ресурсів, залучених для цього в ході господарської діяльності, та конкурентних переваг в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику [10, с. 221].

Т. Г. Камінська визначала доходи підприємства як збільшення економічних вигід протягом звітного періоду, викликане надходженням активів або підвищенням їх вартості, або зменшенням зобов'язань, що призводить до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників [11 с. 176]. Її визначення дещо співпадає з поглядами М. Н.

Шмиголя, який також вказував на збільшення економічних вигід внаслідок надходження активів та/або погашення зобов'язань.

Й. Шумпетер вважав, що дохід – це винагорода за підприємницьку діяльність, тобто вираження у грошових одиницях, що створює підприємець [12, с. 144].

М. Ф. Огійчук та М. І. Беленкова розглядали дохід підприємства як основний економічний показник, що всесторонньо характеризує фінансово-господарську діяльність підприємства, і є джерелом поповнення оборотних активів, капітальних інвестицій і збільшення власного капіталу [13, с. 99]. Вони вказують на роль доходу як ключового показника, що впливає на різні аспекти фінансової діяльності підприємства.

В. П. Кодацький розглядає дохід як одну із форм вартісних надходжень, які створюються у різних економічних галузях. Ці вартісні надходження представляють собою частину національного доходу і включають в себе вартість додаткового продукту та окремі елементи. За його думкою, основним джерелом виникнення прибутку є виробнича діяльність будь-якого підприємства [14, с. 8].

О. Г. Біла додає свій вигляд на дохід, розглядаючи його як грошові надходження від продажу продукції, товарів, послуг або робіт. Вона розглядає ці грошові надходження як загальний дохід від основної діяльності кожного підприємства, що вносить свій внесок у валовий внутрішній продукт країни [15, с. 83]. Таким чином, вона підкреслює важливість доходу як складника валового внутрішнього продукту та його роль у внесенні у загальний економічний виріст.

Так, можна зробити висновок, що поняття “дохід” не має єдиного визначення, і кожен економіст-науковець трактує його по-своєму. Різноманіття визначень визначається постановкою завдань та цілей підприємства в контексті конкретної економічної ситуації.

Узагальнення сутності поняття “дохід” за різними літературними джерелами може виглядати досить різностороннім чином, оскільки різні

автори надають різний акцент на різні аспекти цього поняття (Додаток А). Важливо розуміти цю різноманітність при вивченні та аналізі економічних концепцій та підходів до доходу.

Так, правильно вказано, що розмір отриманого доходу має значущий вплив на показник “прибуток”, який вважається основним фінансовим показником діяльності будь-якого підприємства. Прибуток визначається як різниця між виручкою та всіма понесеними витратами [16, с. 20]. Виручка охоплює всю суму грошей, отриману в результаті виконання робіт, надання послуг або реалізації товарів. З іншого боку, витрати включають всі ресурси, що були використані для реалізації цих товарів, виконання робіт чи надання послуг.

Отже, прибуток відображає фінансовий результат діяльності підприємства та є важливим показником для оцінки його ефективності. Розмір отриманого доходу впливає на величину прибутку, що робить його ключовим аспектом фінансового управління підприємством.

Як вже зазначалося вище, головною метою діяльності кожної організації або підприємства є отримання максимального прибутку (доходу). Прибуток є основним показником, який узагальнює всі аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства та взаємодіє з ними. Фактично, прибуток відображає розмір грошових потоків, що надходять до організації, визначає її фінансовий результат і виступає основним джерелом для здійснення витрат на розвиток підприємства, включаючи виробничі та соціальні витрати. Крім того, частка прибутку, яка відраховується до бюджету, важлива для поповнення бюджету країни і фінансування сфери освіти, науки, медицини та інших галузей. Таким чином, дохід підприємства повинен враховувати не лише власні потреби організації, а й служити джерелом фінансування розвитку суспільства в цілому.

Держава виявляє зацікавленість в тій частині прибутку, яку суб'єкт господарювання сплачує у вигляді податків і яку суспільство використовує для виконання соціальних завдань. З іншого боку, підприємство зацікавлене

в збільшенні решти прибутку, яка залишається після відрахувань. Цей залишок прибутку дозволяє вирішувати соціальні та виробничі питання для розвитку організації. Зацікавленість працівників у збільшенні прибутку виявляється в прагненні до збільшення заробітної плати, що служить їхнім стимулом. Власники підприємства, з свого боку, мають інтерес до зростання прибутковості, що призводить до збільшення дивідендів та капіталу підприємства.

Отже, з вищевикладеного можна зробити висновок, що дохід підприємства є важливим показником, оскільки через отриманий дохід підприємство має можливість розвивати свою діяльність та вирішувати поставлені соціальні та економічні завдання.

1.2 Порядок формування та класифікація доходів від діяльності підприємства

Класифікація доходів є важливим аспектом діяльності кожного підприємства, оскільки спосіб класифікації доходів відображається у його обліку та звітності, визначаючи ефективність управління доходами та їх облікове забезпечення. Зазвичай доходи класифікують за видами діяльності, такими як: доходи від операційної діяльності, доходи від фінансової діяльності та доходи від інвестиційної діяльності. Ця класифікація дозволяє краще розуміти джерела та характер доходів, сприяє оптимізації управлінських рішень та допомагає в обліковому відображенні фінансових показників підприємства.

Отже, доходи від операційної діяльності – це прибуток, отриманий від основної діяльності підприємства, пов'язаної з виробництвом та реалізацією продукції (робіт, послуг). Ці доходи є основною складовою сукупного доходу суб'єкта господарювання [17, с. 64].

Доходи від фінансової діяльності – це прибуток, пов'язаний із змінами величини та структури власного та позикового капіталу підприємства.

Основними видами доходів, які відносяться до фінансової діяльності суб'єкта господарювання, є отримані дивіденди, отримані відсотки, інші фінансові доходи, а також доходи від інвестицій в асоційовані та спільні підприємства.

Доходи від інвестиційної діяльності – це прибуток, отриманий в результаті купівлі-продажу фінансових інвестицій (акцій, облігацій) та необоротних активів. Вони також включають доходи від неопераційних курсових різниць та доходи від безоплатно одержаних необоротних активів.

Згідно з положеннями НП(С)БО 15 “Дохід”, доходи в обліку розділяються на наступні категорії за видами діяльності:

1. Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, товарів, послуг).
2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
3. Інші операційні доходи.
4. Фінансові доходи.
5. Інші доходи [3].

Групи доходів відповідно до НП(С)БО 15 “Дохід” можна описати наступним чином:

1. Перша група охоплює загальний дохід від продажу товарів, послуг та реалізації продукції, не враховуючи знижок, повернених товарів та непрямих податків.

2. Друга група визначається як дохід від реалізації, за виключенням знижок, повернених товарів та непрямих податків.

3. Третя група включає доходи від операційної діяльності, за винятком чистого доходу від продажу товарів та послуг, такі як дохід від оренди активів, операційні курсові різниці та відшкодування раніше списаних активів.

4. Четверта група охоплює дивіденди та дохід від фінансових інвестицій.

5. П'ята група включає дохід від реалізації фінансових інвестицій, дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають внаслідок

господарської діяльності, не пов'язаної з операційною діяльністю підприємства.

Також, науковці, враховуючи особливості діяльності торговельних організацій та необхідність оптимізації облікового процесу збирання, систематизації, оброблення та передачі інформації для управлінських рішень, пропонували наступну класифікацію доходів:

В залежності від можливості впливу, доходи класифікуються як:

- релевантні – доходи, що залежать або змінюються внаслідок прийнятих управлінських рішень;

- нерелевантні – доходи, які не залежать від прийнятих рішень і залишаються стійкими в контексті управлінської діяльності [18, с. 7].

За часовою характеристикою виникнення, доходи можуть бути розділені на наступні категорії:

- поточні доходи – це доходи, які враховуються в системі розрахунків бухгалтерського обліку на поточний момент;

- бюджетні доходи – це доходи, що визначаються у відповідних планах або бюджетах внаслідок проведеного аналізу, прогнозування та інших факторів;

- доходи майбутніх періодів – це доходи, отримані в звітному або попередньому періоді, але які відносяться до наступних звітних періодів.

За забезпеченістю, доходи поділяються на дві основні категорії:

- покриті доходи – це доходи, за якими відбулося надходження грошових коштів та їх еквівалентів у поточному періоді;

- непокриті доходи – це доходи, за якими немає відповідного надходження грошових коштів та їх еквівалентів у поточному періоді.

Така класифікація дозволяє підприємству проводити аналіз результативності діяльності в різних аспектах, таких як фінансовий, операційний та інвестиційний. Крім того, вона надає можливість керівництву підприємства визначити доцільність продовження проектів та ідентифікувати відхилення від планованих показників.

В таблиці 1.1 представлена класифікація доходів підприємства за різними аспектами, що дозволяє систематизувати та визначити різні види доходів згідно з їхнім джерелом та характеристиками.

Таблиця 1.1

Класифікація доходів у структурних підрозділах підприємства за різними класифікаційними ознаками

Відділ підприємства	Класифікаційна ознака	Вид доходу
<i>Використання у бухгалтерській структурі</i>		
Обліковий	За віднесенням до звітних періодів	Доходи від минулих, поточних та майбутніх періодів
	За ринками збуту	За географічним розташуванням
	За видами діяльності	Доходи від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності
	За напрямками використання Активів	Роялті, дивіденди, відсотки та ін.
Податковий		Доходи, що заносяться до обчислення оподаткованого прибутку, та ті, які не підлягають врахуванню.
<i>Використання в управлінській структурі</i>		
Прогнозування та планування	За видом планування	Планові і позапланові
	За впливом інфляційних процесів	З ризиком високого, середнього або низького ступеня знецінення вартості валюти, матеріалів і т. д.
Прийняття управлінських рішень	За рівнем ризику одержання	З значущим ризиком або з низьким ризиком.
	За рівне регулювання	Контрольовані та неконтрольовані
	За впливом рішень	Релевантні та нерелевантні

Як зазначено вище, діяльність підприємства може бути розділена на операційну та іншу. Операційна діяльність, в свою чергу, поділяється на основну (виробництво, управління, збут) та іншу операційну діяльність. Інша діяльність включає фінансову та інвестиційну (рис. 1.1). Ця структура дозволяє краще розуміти різноманітні аспекти функціонування підприємства

та допомагає управлінському персоналу ефективно координувати різні напрямки діяльності для досягнення стратегічних цілей [19].

Вказана класифікація надає можливість визначити різні джерела формування доходів в залежності від конкретних видів діяльності підприємства, як проілюстровано на рисунку 1.2.

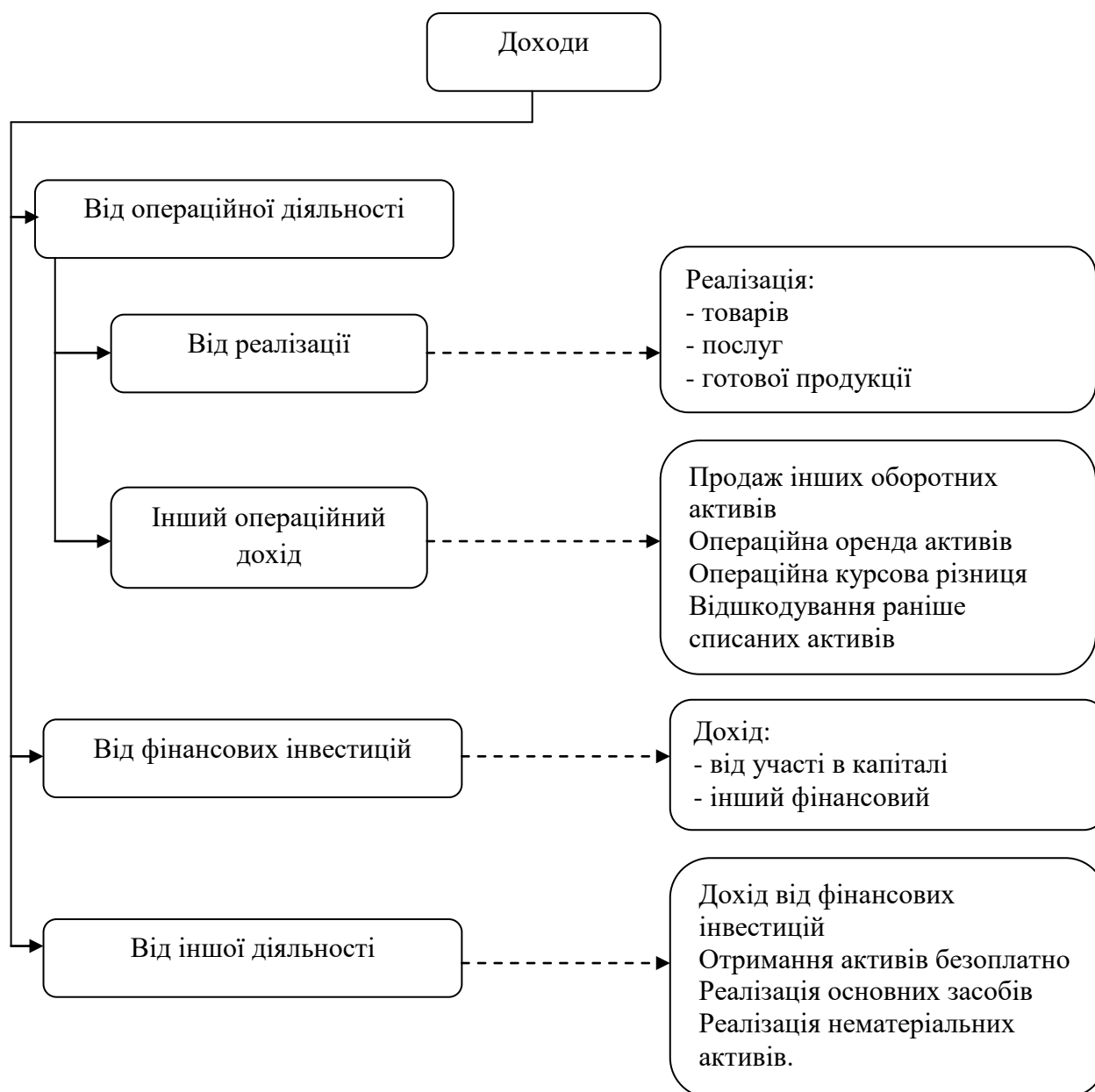
Рис. 1.2 Види діяльності підприємства

Виходячи з різних видів діяльності підприємства, можна виділити різні джерела доходів, як показано на рисунку 1.2:

1. Від операційної діяльності (дохід від реалізації товарів, продукції, послуг).

2. Інший операційний дохід (відшкодування раніше списаних активів; дохід від операційних курсових різниць; реалізація інших оборотних активів; операційна оренда активів).

3. Від фінансових інвестицій (дохід, отриманий від участі в капіталі; інші фінансові доходи).

Рис. 1.2 Класифікація доходів підприємства відповідно до видів діяльності

4. Від іншої діяльності (дохід, отриманий від реалізації інвестицій; дохід від реалізації основних засобів; дохід від реалізації нематеріальних активів; дохід від безкоштовно одержаних активів) [20, с. 54].

Ця класифікація допомагає в аналізі та визначенні джерел формування доходів залежно від видів підприємницької діяльності. Отже, для ефективного управління доходами підприємства та аналізу фінансових результатів важливо чітко визначити їх сутність та класифікаційні

характеристики. Це сприятиме підвищенню рівня аналітичності отриманої інформації, на основі якої керівництво зможе оперативно вирішувати поставлені стратегічні завдання.

1.3 Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу доходів від господарської діяльності підприємства

Нормативно-правове регулювання в галузі бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу є актуальним, оскільки діяльність будь-якого підприємства тісно пов'язана з правовою базою, яка стандартизує відносини між підприємством та державою, його працівниками та іншими компаніями.

Законодавство виступає вершиною правового регулювання у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу. Це охоплює різноманітні обов'язкові акти, які видаються компетентними органами державної влади у встановленому порядку.

У сфері обліку, аналізу та аудиту доходів діяльності підприємства виділяються п'ять рівнів нормативно-правового регулювання:

1. Законодавчі акти верхнього рівня, такі як Конституція України [25], Податковий кодекс України [4], Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” [1], Закон “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” [26] та інші відповідні закони.

2. Документи верхнього керівництва, такі як укази та розпорядження Президента України, постанови Кабінету Міністрів України.

3. Нормативно-правові акти органів бухгалтерського обліку, зокрема Національне положення бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [2], Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” [3] та інші.

4. Документи з регламентації бухгалтерського обліку, такі як Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [22],

методичні рекомендації Міністерства фінансів та інших організацій, які розробляються на основі НП(С)БО.

5. Внутрішні документи підприємства, такі як наказ про облікову політику, робочий план рахунків та інші внутрішні документи, що регулюють організацію обліку доходів від реалізації на підприємстві.

Перший рівень включає у себе нормативні акти, які є обов'язковими для виконання всіма підприємствами України. Наприклад, Конституція України є найвищим правовим документом, в якому визначаються права громадян, включаючи економічні, і визначається сфера виробництва, підприємницької діяльності та використання матеріальних благ [25]. Цей документ гарантує економічну свободу громадян, регулює забезпеченість діяльності підприємства та визначає права суб'єктів господарювання.

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” є ключовим документом, який регулює бухгалтерський облік в Україні, встановлюючи порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [1]. На відміну від нього, Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” регулює аудиторську діяльність в Україні, визначаючи правові аспекти провадження аудиту фінансової звітності.

Аудит операцій з обліку доходів діяльності регулюється Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», призначенням якого є підтвердження достовірності даних первинних документів, що стосуються визначення витрат та доходів, формування фінансових результатів, а також повноти та своєчасності відображення цих даних у зведених документах та облікових регістрах [26]. Основні завдання аудиту також включають перевірку правильності ведення обліку витрат і доходів діяльності, відповідність його прийнятій обліковій політиці, достовірність відображення доходів та визначення результатів діяльності в звітності господарюючого суб'єкта.

Аудит також враховує відповідність методики обліку та оподаткування операцій із обліку доходів від реалізації та інших операційних доходів, застосовуваних на підприємстві, чинним нормативним документам України за період, що перевіряється. Результати аналізу, які надають аудитори, орієнтовані на інформаційні потреби користувачів, враховуючи вимоги різних груп, оскільки зазвичай вони мають різні очікування щодо обсягу інформації, доступної для них.

Податковий кодекс визначає особливості обліку податкових зобов'язань, уточнює сутність доходів, встановлює їхній склад, визначає осіб, що зобов'язані сплачувати податок, та інші обов'язкові елементи оподаткування [4]. Податковий кодекс, як ключовий нормативно-правовий акт, надає детальні норми, які регулюють процедури збору та оподаткування, а також встановлює вимоги до податкової звітності та облікової документації підприємств.

До другого рівня можна віднести Постанову Кабінету Міністрів України “Про порядок представлення фінансової звітності”, яка встановлює терміни, порядок формування та загальні вимоги до представлення фінансової звітності юридичними особами [21]. Також на цьому рівні розташоване Положення “Про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку”, яке визначає правила відображення та зберігання первинних документів, звітності та облікових регістрів, а також інші важливі аспекти облікової документації [23].

Третій рівень визначає стратегію формування і відображення інформації в бухгалтерському обліку щодо доходів та її подальше включення у фінансову звітність. Ключовим документом, що визначає методи та принципи формування такої інформації, є НП(С)БО 15 «Доходи». Іншим нормативним актом, яким повинні керуватися певні підприємства, такі як банки, публічні акціонерні товариства, страхові компанії (визначені Кабміном), є М(С)БО 18 «Дохід».

НП(С)БО 1 регламентує типову форму №2 «Звіт про фінансовий результат» або «Звіт про сукупний дохід». Цей звіт включає інформацію про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід. Згідно з НП(С)БО, доходи і витрати відображаються в обліку та звітності в момент їх виникнення, незалежно від того, коли гроші фактично надходять або сплачуються.

Нормативно-правові документи четвертого рівня є більш деталізованими і надають докладне роз'яснення ведення обліку. Прикладом є Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, яка визначає стандартні процедури та методологію для обліку доходів підприємства [22]. Цей документ встановлює порядок відображення та класифікації різних видів доходів у фінансовому обліку, що дозволяє однозначно визначати їхню природу та джерела походження. Інструкція визначає облікові рахунки, на яких фіксуються операції із доходами, а також встановлює правила для правильного ведення обліку та складання фінансової звітності з урахуванням всіх суттєвих аспектів доходів. Цей документ служить основою для забезпечення єдності та точності обліку доходів підприємства відповідно до встановлених стандартів.

Положення “Про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку” встановлює порядок документального забезпечення та ведення обліку в бухгалтерському обліку підприємства. У контексті обліку доходів, це положення визначає правила і вимоги до документів, які підтверджують отримання доходів підприємства [23]. Такі документи можуть включати, наприклад, акти виконаних робіт, накладні, договори про надання послуг або постачання товарів, які є основою для обліку та визначення доходів в бухгалтерській системі підприємства. Положення встановлює стандартизований підхід до документального оформлення та зберігання інформації про доходи з метою забезпечення точності та достовірності облікових записів підприємства.

П'ятий рівень включає документи, які стосуються конкретних підприємств і розробляються на базі вищих рівнів, враховуючи їхні особливості [24, с. 77]. Прикладом такого документа є наказ про облікову політику, що визначає принципи, методи та процедури, використовувані для складання та подання фінансової звітності.

Таким чином, необхідно нормативно-правові акти, які регламентують процеси обліку, аналізу та аудиту доходів, у таблицю 1.2.

Таблиця 1.2

**Нормативно-правові акти, які регламентують процеси обліку,
аналізу та аудиту доходів**

Назва нормативно-правового акту	Опис основних положень
Конституція України [25]	Забезпечує економічну свободу особи, встановлює механізми забезпечення діяльності підприємства та оголошує права суб'єктів господарювання.
Податковий кодекс України [4]	Регламентує відносини, пов'язані із сплатою податку на прибуток, встановлює порядок його адміністрування, ставку податку, платників податку, їх права і обов'язки. Також визначає компетенцію контролюючих органів, повноваження та обов'язки їх посадових осіб під час проведення податкового контролю, а також передбачає відповідальність за порушення податкового законодавства.
Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1]	Встановлює норми і принципи щодо проведення контролю, організації та ведення бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності в Україні.
Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” [26]	Визначає норми та принципи аудиторської діяльності в Україні, а також регулює відносини, що виникають у процесі її проведення, визначаючи правові засади аудиту фінансової звітності.
НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [2]	Установлюються цілі, структура та основні принципи підготовки фінансової звітності, а також визначаються вимоги до визнання та розкриття її складових елементів. Ці норми та положення застосовуються до фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності, за винятком банків і бюджетних установ, які зобов'язані подавати фінансову звітність відповідно до законодавства.

	Зокрема, визначається порядок підготовки та подання балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал, а також приміток до фінансової звітності.
П(С)БО 15 “Доходи” [3]	Встановлює методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її відображення у фінансовій звітності.
М(С)БО 18 “Дохід” [6]	Визначає методика обліку доходу, що виникає внаслідок конкретних видів операцій чи подій.
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій і Інструкція до його використання [27]	Застосовується юридичними особами, незалежно від їх форм власності, організаційно-правових форм та видів діяльності, включаючи філії, відділення та інші відособлені підрозділи.
Положення “Про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку” [23]	Встановлює процедури та правила відображення та зберігання первинних документів, звітності та облікових реєстрів.
Наказ про облікову політику	Визначає принципи, методи та процедури, що використовуються підприємством для здійснення обліку та складання звітності.

Нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу доходів від господарської діяльності підприємства визначає ключові принципи та вимоги, які підприємство повинно враховувати в процесі своєї фінансової діяльності [28, с. 10]. Цей комплексний набір норм і стандартів включає в себе різні рівні правового регулювання, починаючи від Конституції та закінчуючи внутрішніми документами підприємства. Законодавство визначає обов'язки та права підприємства у сфері обліку та аудиту, забезпечуючи відповідність його фінансової звітності встановленим стандартам. Це регулювання виступає не лише як інструмент забезпечення фінансової прозорості та відповідності законодавчим вимогам, але й як гарант стабільності та довіри як для внутрішніх, так і для зовнішніх зацікавлених сторін. Підприємства повинні систематично оновлювати свою облікову політику відповідно до змін у законодавстві, забезпечуючи надійний і

ефективний контроль над доходами та їх аналіз у рамках визначених нормативами.

Отже, можна зазначити, що нормативно-правове регулювання в галузі обліку, аналізу та аудиту доходів розглядає п'ять рівнів і базується на законах, положеннях та стандартах, які є обов'язковими для всіх організацій. Виділено значну кількість законів, постанов і положень (стандартів) обліку, які детально визначають процеси обліку та аудиту доходів. Забезпечення дотримання цих норм є важливою умовою для досягнення мети підприємства, оскільки будь-яке відхилення може спричинити порушення та вплинути на репутацію підприємства на зовнішньому ринку.

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ У ПРАТ “ПІДВОЛОЧИСЬКА ФАБРИКА ПЛАСТМАСОВИХ ВИРОБІВ”

2.1 Організаційні аспекти обліку доходів від реалізації досліджуваного підприємства

Головним показником, який відображає ефективність діяльності підприємства, є його фінансовий результат – прибуток або збиток, який визначається витратами та доходами за певний період часу. Ефективність роботи будь-якого підприємства безпосередньо залежить від правильності організації обліку доходів та витрат. Проведення обліку доходів має забезпечувати достовірну та повну інформацію про доходи за визначений період, що є необхідною основою для ведення управлінського обліку. Отже, розглянемо особливості організації обліку доходів на прикладі Приватне акціонерне товариство “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”.

ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” створено для виробництва пластмасових виробів, виробництвом електромонтажних пристроїв, допоміжною діяльністю у рослинництві, виробництвом тари з пластмас, наданням ландшафтних послуг, наданням інших індивідуальних послуг, а також для отримання прибутку від комерційної діяльності. Для ведення бухгалтерського обліку використовується комп'ютерна програма BAS “Бухгалтерія”.

Організація обліку – це комплекс заходів, що проводиться керівництвом підприємства для створення та постійного вдосконалення системи бухгалтерського обліку з метою задоволення потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів [29]. Основна мета організації обліку доходів полягає в повному та достовірному визначенні доходів підприємства від виробництва та реалізації продукції, а також у контролі за використанням ресурсів.

Основними завданнями організації обліку доходів є контрольні дії за наявністю та обігом прибутку підприємства, правильне визначення оцінки доходів, а також забезпечення документального оформлення та відображення доходів у бухгалтерських регістрах [30, с. 67].

Бухгалтерський відділ розглянутого підприємства складається з головного бухгалтера, його заступника та трьох бухгалтерів. Структура бухгалтерської служби наведено на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Структура бухгалтерської служби ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”

Один з ключових внутрішніх нормативних документів підприємства, який встановлює процедури та правила щодо організації бухгалтерського обліку доходів, витрат та фінансових результатів, – це Наказ про облікову політику. Цей наказ затверджується керівником підприємства та містить розділ, присвячений основним принципам та організації обліку доходів підприємства.

Облікова політика на даному підприємстві застосовується з метою забезпечення того, щоб фінансові звіти повністю відповідали всім вимогам Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, а також МСБО, тому що підприємство веде облік та складає звітність відповідно до міжнародних стандартів.

В обліковій політиці визначаються лише ті принципи та методи обліку та оцінки, які мають кілька варіантів для вибору підприємства [31, с. 24]. З усіх доступних варіантів обираються лише ті методи, які найкраще відображатимуть інформацію.

У Наказі про облікову політику ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” викладені основні положення з обліку доходів, де доходи визнаються та відображаються згідно з вимогами МСБО 18 “Доходи”.

Доходи, які визнані в бухгалтерському обліку, розділяються на наступні групи:

1. Доходи від операційної діяльності, такі як виробництво пластмасових виробів.

2. Інші операційні доходи, що включають виробництво електромонтажних пристроїв, допоміжною діяльністю у рослинництві, виробництво тари з пластмас, надання ландшафтних послуг, надання інших індивідуальних послуг.

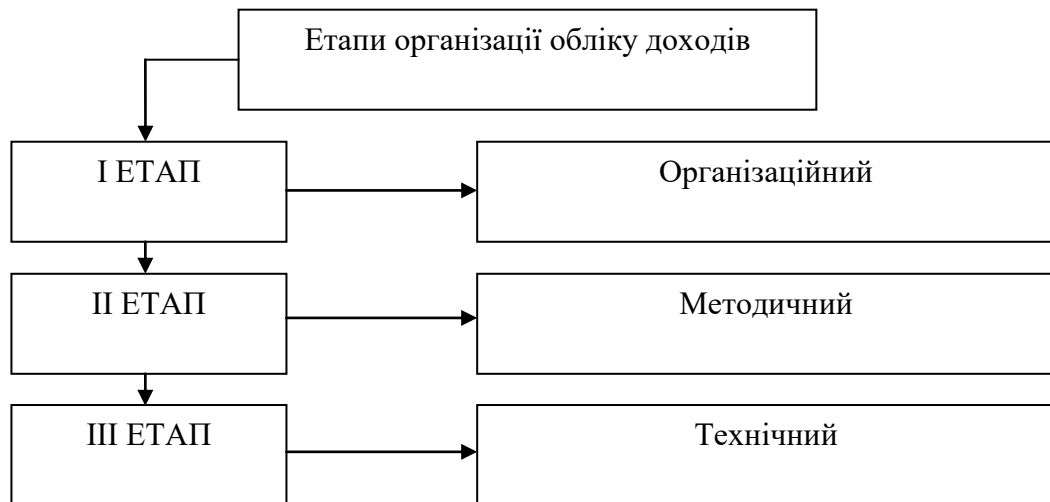
Класифікація доходів, яка застосовується у діяльності ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Класифікація доходів згідно із наказом про облікову політику
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

Вид доходу	Характеристика
Дохід від операційної діяльності	Виробництво пластмасових виробів
Інші операційні доходи	Виробництво електромонтажних пристроїв, допоміжною діяльністю у рослинництві, виробництво тари з пластмас, надання ландшафтних послуг, надання інших індивідуальних послуг

Організація обліку доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” може включати такі основні етапи (рис. 2.2).

**Рис. 2.2 Основні етапи організації обліку доходів у
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

Перший етап організації обліку доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” – це організаційний аспект, який передбачає визначення всіх потенційних джерел доходів підприємства. На цьому етапі проводиться аналіз діяльності підприємства з метою ідентифікації основних джерел прибутку. Доходи можуть включати в себе головні види діяльності, такі як продаж виробів, послуги, а також можуть бути підпорядковані іншим категоріям, таким як інвестиційні прибутки, дивіденди тощо [32, с. 114]. Важливо враховувати різноманітні аспекти діяльності підприємства, щоб забезпечити повне охоплення всіх можливих джерел доходів та врахування їх в обліку.

Далі на цьому етапі вирішується питання внутрішнього організаційного аспекту обліку доходів. Це включає встановлення відповідних структур та процедур для ефективного відстеження та реєстрації доходів. Підприємство може встановити спеціалізовані підрозділи або використовувати певні програмні засоби для автоматизації процесу обліку. Крім того, на цьому етапі розробляються політики та процедури контролю за точністю обліку доходів з метою забезпечення відповідності стандартам бухгалтерського обліку та внутрішнім положенням.

На другому етапі організації обліку доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” – це етап методичного впровадження системи обліку доходів, розробленої на попередньому етапі. На підприємстві здійснюється впровадження методичних рекомендацій та інструкцій, які були розроблені для систематизації та документування процесу обліку доходів. Сюди входять тренінги та навчання бухгалтерського персоналу щодо коректного застосування методичних положень під час обліку доходів. Проводяться регулярні наради та зустрічі з метою вирішення питань, які виникають у процесі впровадження, а також для обговорення оптимальних методів обліку доходів.

Далі на цьому етапі здійснюється аналіз ефективності впровадження системи обліку доходів. Якщо потрібно, вносяться корективи та покращення до методичних положень та програмних засобів для підвищення ефективності та точності обліку доходів. Також на цьому етапі можуть бути розроблені додаткові інструкції чи навчальні матеріали для забезпечення правильного використання системи обліку доходів.

На третьому етапі організації обліку доходів акцент зроблений на технічний аспект системи обліку доходів. Це включає в себе встановлення та налаштування відповідних програмних засобів та інфраструктури для ефективного збору, обробки та зберігання даних про доходи. Здійснюється вибір і впровадженням відповідних бухгалтерських програм або CRM-систем, які забезпечують необхідний функціонал для точного та зручного обліку доходів. Технічні засоби повинні бути належним чином інтегровані з існуючими системами управління та обліку в підприємстві з метою забезпечення їх взаємодії та сумісності.

Під час цього етапу також виконується налаштування системи обліку доходів згідно з потребами та вимогами ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”. Дане включає в себе конфігурування програмних модулів, створення необхідних полів та форм для введення та відображення інформації про доходи, а також налаштування прав доступу для забезпечення

конфіденційності та безпеки даних. Технічна підтримка та навчання персоналу щодо коректного використання системи також є важливим аспектом цього етапу. Регулярна підтримка та оновлення технічних засобів допомагає забезпечити безперебійну роботу системи обліку доходів у майбутньому.

Для документування операцій з обліку доходів діяльності підприємства використовується широкий спектр бухгалтерських документів. Інформацію про отримані доходи можна знайти у таких первинних документах:

- прибутковий касовий ордер;
- виписка з банку;
- рахунок-фактура;
- товарно-транспортна накладна;
- накладна на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів;
- договір оренди;
- акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів;
- інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей;
- розрахунок (довідка) бухгалтерії;
- договори та контракти з постачальниками і фінансово-кредитними установами.

Отже, з усього вищевикладеного можна зробити висновок, що успішний облік доходів стане вирішальним у всьому процесі обліку. Якісно організований облік має значний вплив на достовірність фінансової звітності та розрахунків податків.

2.2 Методика здійснення обліку доходів від реалізації продукції підприємства

Для забезпечення інформаційної бази для управління фінансово-господарською діяльністю підприємства та для надання інформації

зовнішнім та внутрішнім користувачам підприємство формує систему показників, які розкривають інформацію про об'єкти бухгалтерського обліку, а також майновий та фінансовий стан підприємства з різним ступенем деталізації. Для отримання цієї інформації використовуються дві групи рахунків: синтетичні і аналітичні, що вказує на наявність двох напрямків обліку: синтетичного та аналітичного [33, с. 35].

Розглянемо спосіб відображення доходів в обліку на прикладі ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”. Згідно додатку до наказу “Про встановлення облікової політики на ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”, облік доходів на підприємстві проводиться на рахунках 7 класу плану рахунків. За кредитом субрахунків рахунків 70 та 71 відображається збільшення доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків (податку на додану вартість) та списання в порядку закриття на субрахунки рахунків 79 “Фінансові результати”.

Робочим планом рахунків на підприємстві затверджено типові рахунки та субрахунки для відображення у бухгалтерському обліку даних про отримані доходи, які приведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Витяг з робочого плану рахунків ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” у частині доходів

Синтетичні рахунки		Субрахунки	
Код	Назва	Код	Назва
70	Доходи від реалізації	701	Виробництво пластмасових виробів
		703	Надання послуг з переробки матеріалів
71	Інший операційний дохід	711	Дохід від продажу іноземної валюти
		714	Дохід від операційної курсової різниці
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості
		719	Інші доходи від операційної діяльності

Основну частину прибутку підприємства становлять доходи від реалізації, які накопичуються на підрахунках рахунку 70 “Доходи від реалізації”. Цей рахунок призначений для узагальнення інформації про прибуток від продажу готової продукції, товарів, виконання робіт та надання послуг.

Дане підприємство використовує цей рахунок для обліку наступних видів прибутку:

– для обліку доходу від реалізації пластмасових виробів – на рахунку 701;

– для обліку доходів від виконання робіт та надання послуг, пов’язаних з іншою діяльністю у господарській діяльності – на рахунку 703.

Рахунок 701 “Доходи від реалізації продукції” на ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” містить наступні субрахунки:

701.1 “Дохід від реалізації самоклеючих пластин”;

701.2 “Дохід від реалізації листів”;

701.3 “Дохід від реалізації плівки”;

701.4 “Дохід від реалізації фольги”;

701.5 “Дохід від реалізації смуг і стрічок”.

Типові кореспонденції рахунків з обліку доходів від реалізації продукції наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Типові кореспонденції рахунків з обліку доходів від реалізації продукції у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Реалізовано самоклеючі пластини покупцями	361	701.1
2.	Відображено податкове зобов’язання з ПДВ від реалізації самоклеючих пластин	701.1	641.ПДВ
3.	Реалізовано роботи та послуги,	361	703/у розрізі

Продовжено табл. 2.3

	пов'язані із діяльністю підприємства		субрахунків
4.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ від реалізації робіт та послуг	703/у розрізі субрахунків	641.ПДВ
5.	Реалізовано пластмасові плівки покупцями	361	701.3
6.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ від реалізації пластмасових плівок	701.3	641.ПДВ

Рахунок 71 “Інші операційні доходи” на ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” призначений для узагальнення інформації про такі операції, як реалізація іноземної валюти, операційні курсові різниці, реалізація інших оборотних активів, відшкодування раніше списаних активів та списання кредиторської заборгованості по закінченню строку позовної давності. За кредитом рахунку 71 відображається збільшення доходу.

Типові взаємозв'язки рахунків з обліку інших операційних доходів наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Типові кореспонденції рахунків з обліку інших операційних доходів у
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Отримання доходу від доходу від реалізації іноземної валюти	31	711
2.	Надходження відходів від основного виробництва	20	719
3.	Отримання доходу від списання кредиторської заборгованості	31	717
4.	Отримання доходу від одержаних штрафів, пені, неустойки	31	715

Фінансовий результат визначається шляхом порівняння доходів та витрат за звітний період. ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” отримує різні види доходів від основної діяльності, такі як дохід від

реалізації готової продукції та інші операційні доходи. Типові витрати підприємства включають у себе собівартість реалізації готової продукції, товарів, виконаних робіт та наданих послуг, загальновиробничі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати операційної діяльності, а також витрати з податку на прибуток.

Фінансові результати ведення обліку на ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” реєструються на рахунку 79 з розподілом за наступними підрахунками:

- 791.1 “Фінансовий результат від реалізації пластмасових виробів”:
- 791.11 “Фінансовий результат від реалізації самоклеючих пластин”.
- 791.12 “Фінансовий результат від реалізації листів”.
- 791.13 “Фінансовий результат від реалізації плівки”.
- 791.14 “Фінансовий результат від реалізації фольги”.
- 791.15 “Фінансовий результат від реалізації смуг і стрічок”.
- 791.3 “Фінансовий результат від реалізації робіт та послуг”.

Рахунок 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)” використовується для відображення нерозподіленого прибутку та непокритих збитків за поточний та минулі роки, а також для відображення використаного прибутку в поточному році. За кредитом цього рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, а за дебетом – збитки та використання прибутку [34, с. 64].

Субрахунок 441 “Нерозподілені прибутки” вказує на наявність та рух нерозподіленого прибутку.

Субрахунок 442 “Непокриті збитки” відображає непокриті збитки. Їх списання здійснюється через нерозподілений прибуток, резервний, пайовий чи додатковий капітал інше.

Субрахунок 443 “Прибуток, використаний у звітному періоді” відображає розподіл прибутку між власниками (виплата дивідендів), виділення у резервний капітал та інші форми використання прибутку у поточному періоді. Типові проведення з утворення та використання

нерозподіленого прибутку за звітний період на ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” можна побачити у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Типові кореспонденції рахунків з використання нерозподіленого прибутку у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”

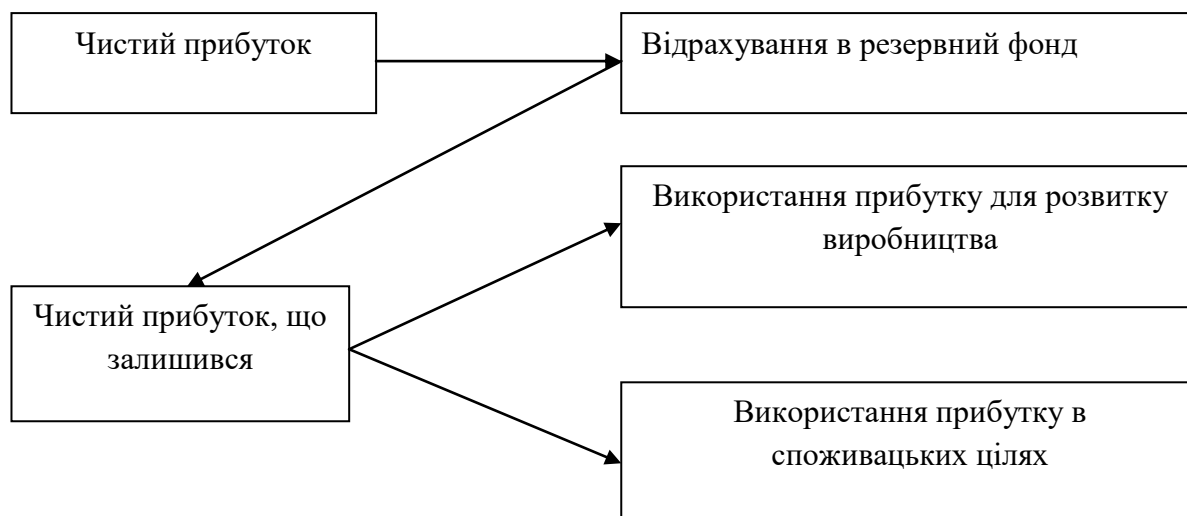
№	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Визначено позитивний фінансовий результа	791	441
2.	Збільшено статутний капітал за рахунок реінвестування прибутк	441	401
3.	Використано нерозподілений прибуток на фрмування спеціальних фондів	443	42
4.	Відображено в обліку результатів використання прибутку	441	443

Кожне підприємство повинно ураховувати всі фактори, які впливають на його функціонування, та постійно оптимізувати свою діяльність. Тому управління формуванням та використанням прибутку є складним процесом, який охоплює всі аспекти діяльності підприємства.

Типовий сценарій використання прибутку передбачає, що підприємство відраховує обов'язкові кошти у резервний фонд, а решту прибутку використовує для виробничого розвитку та потреб споживання. Це може включати формування фонду для виплати дивідендів та фонду для задоволення потреб персоналу підприємства.

Таким чином, ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” використовує суму нерозподіленого прибутку за відніманням податку на прибуток за різними напрямками, як показано на рисунку 2.3.

Аналіз доходів від реалізації ведеться на різних рівнях, таких як види продукції, товарів, робіт, послуг, регіони збуту та/або інші визначені підприємством напрями [35, с. 184].

Рис. 2.3 Напрямки використання прибутку підприємством

Отже, можна стверджувати, що основною метою діяльності підприємства є досягнення максимального прибутку для підтримання й розвитку економічного потенціалу. Саме тому одним з ключових аспектів управління підприємством є забезпечення своєчасної, повної та достовірної інформації щодо чинників, що сприяють утворенню прибутку від господарської діяльності. Рахунки бухгалтерського обліку виступають основним джерелом інформації для управління фінансовим результатом, з них підприємство отримує дані про обсяги та джерела надходження доходів, напрями витрат, формування та використання прибутку.

2.3 Особливості організації аудиту доходів від реалізації досліджуваного підприємства

Проведення аудиту доходів та фінансових результатів підприємства є одним з найбільш складних та відповідальних аспектів аудиторської перевірки. Пояснюється складність та відповідальність такого аудиторського завдання полягають у тому, що цей вид перевірки має найвищий рівень аудиторського ризику. Від того, наскільки повно виконана ця перевірка і

наскільки об'єктивним буде аудиторський висновок, залежить правильність і повнота такої аудиторської діяльності, як формування подальшої фінансової стратегії підприємства. Ефективне та якісне проведення аудиту доходів від реалізації продукції сприятиме забезпеченню високої прибутковості для підприємства.

Основними завданнями аудиту реалізації продукції є перевірка правильності:

- відображення фактичного доходу від реалізації продукції у бухгалтерському обліку;
- відтворення собівартості продукції у бухгалтерському обліку;
- формування суми виручки від реалізації продукції [36, с. 65].

Для отримання об'єктивних підтверджень під час аудиту доходів від реалізації продукції, аудитору необхідні наступні документи: прибутковий касовий ордер, товарно-транспортна накладна, рахунок-фактура, виписка з банку, а також облікові регістри, такі як Журнал 6 та рахунки 701 ("Доходи від реалізації готової продукції") та 702 ("Доходи від реалізації товарів").

Загалом можна виділити наступні етапи аудиту доходу від реалізації продукції підприємства:

1. Підготовчий етап є ключовим для успішної організації обліку доходів у ПрАТ "Підволочиська фабрика пластмасових виробів". Під час цього етапу взаємодія між замовником та виконавцем відбувається через листування та укладання договору, в якому чітко визначаються вимоги до системи обліку доходів та умови її впровадження. Виконавець проводить огляд діяльності підприємства з метою оцінки поточних систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю. Цей огляд допомагає визначити потенційні проблеми та слабкі місця, які можуть вплинути на ефективність обліку доходів. Паралельно виконавець визначає аудиторський ризик та суттєвість, що дозволяє розробити план дій для майбутнього впровадження системи обліку доходів, спрямований на мінімізацію ризиків та забезпечення точності та достовірності фінансової звітності.

2. Основний етап організації обліку доходів у ПрАТ "Підволочиська фабрика пластмасових виробів" включає в себе ретельну перевірку різноманітних аспектів обліку доходів. Перш за все, на цьому етапі здійснюється перевірка залишків продукції, яка була на початок періоду, з метою забезпечення точності та повноти обліку. Документальне оформлення та відповідність їх фактичному наяву також піддаються увазі для забезпечення достовірності обліку.

Основний етап передбачає перевірку точності відображення інформації про реалізовану продукцію та її собівартість. Важливо переконатися, що усі фінансові операції, пов'язані з реалізацією продукції, правильно відображені та відповідають бухгалтерським стандартам [37, с. 101]. Також проводиться аналіз відповідності ціни та собівартості, щоб упевнитися в ефективності цінової політики підприємства.

Крім того, на цьому етапі здійснюється перевірка коректності оцінки реалізації, включаючи усі збитки чи зниження вартості продукції. Контролюється також відповідність між кореспонденцією та регістрами, щоб уникнути будь-яких розбіжностей чи помилок у даних. Всі ці кроки допомагають забезпечити точність та надійність обліку доходів компанії.

3. Заключний етап організації обліку доходів у ПрАТ "Підволочиська фабрика пластмасових виробів" включає у себе формування аудиторського висновку та складання аудиторського звіту. На цьому етапі аудиторська компанія або внутрішній аудитор проводять повне оцінювання системи обліку доходів, перевіряючи її відповідність стандартам бухгалтерського обліку та внутрішнім положенням підприємства.

Після завершення аудиту аудитор формує аудиторський висновок, у якому відображається результат його перевірки. Цей висновок може містити виявлені недоліки та проблеми, які потребують уваги та виправлення, або ж позитивну оцінку системи обліку доходів, якщо вона відповідає вимогам.

Після цього формується аудиторський звіт, в якому аудиторська компанія або внутрішній аудитор розкриває всі знайдені недоліки та

проблеми, а також дає рекомендації щодо їх вирішення. Цей звіт може бути використаний для внутрішнього вдосконалення системи обліку доходів, а також для зовнішніх зацікавлених сторін, таких як інвестори чи регулюючі органи, як засіб підтвердження достовірності та надійності фінансової звітності компанії.

Отже, етапи аудиту доходу від реалізації продукції можна узагальнити у вигляді таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

**Етапи здійснення аудиту доходів від реалізації продукції
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

Етап	Характеристика
Підготовчий	Замовник та виконавець узгоджують умови договору, в рамках якого виконавець ознайомлюється з операціями підприємства, проводить аналіз систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, ідентифікує аудиторські ризики та важливі аспекти.
Основний	На цьому етапі проводиться перевірка різних аспектів обліку доходів, включаючи перевірку залишків продукції, що була реалізована на початку періоду, перевірку відповідності документального оформлення, а також аналіз точності відображення інформації про реалізовану продукцію та її вартість. Деякі з ключових аспектів включають в себе перевірку співвідношення між ціною та витратами на виробництво, точність оцінки доходів від реалізації продукції, а також перевірку правильності ведення обліку у відповідних документах та реєстрах.
Заключний	На заключному етапі формується аудиторський висновок, який є результатом аудиту обліку доходів. Аудитор оцінює всі проведені перевірки, аналізує отримані дані та формулює свої висновки щодо

Після цього аудитор має розробити план аудиту доходів від реалізації продукції, який представляє собою документ із зазначеними завданнями, визначеною послідовністю виконання для отримання аудиторських доказів. Для цього аудитор розробляє процедури, спрямовані на забезпечення достовірної інформації щодо стану досліджуваного об’єкта. Цей план містить наступні процедури:

1. Перевірка залишків реалізованої продукції – для переконання у їх вірності формування.

Перевірка залишків реалізованої продукції є ключовим етапом аудиту обліку доходів, оскільки вона допомагає переконатися у вірності та точності формування цих залишків [38, с. 37]. Цей процес включає у себе аналіз фактичних залишків продукції, яка залишилася на складі або у пунктах продажу на початок звітного періоду, порівняння цих даних з обліковими записами та документами, що підтверджують рух товарно-матеріальних цінностей.

2. Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку реалізованої продукції – для переконання у точності їх документального оформлення.

Перевірка правильності документального оформлення операцій з обліку реалізованої продукції є ще одним важливим способом аудиту обліку доходів, що спрямований на переконання у точності та вірності цього документального оформлення. Цей процес включає у себе детальний аналіз усіх документів, що підтверджують реалізацію продукції, таких як накладні, рахунки-фактури, акти відвантаження та інші відповідні документи.

3. Перевірка точності відображення інформації про реалізовану продукцію, яка складає собівартість – для переконання у вірності відображення оцінки та умов визнання доходу.

Перевірка точності відображення інформації про реалізовану продукцію, яка включає в себе собівартість, є ключовим аспектом аудиту обліку доходів, оскільки це допомагає переконатися у вірності оцінки та умов визнання доходу. Цей процес включає в себе аналіз усіх фінансових записів та документів, які стосуються реалізації продукції, зокрема витрат на її виробництво та облік доходу від її реалізації.

4. Перевірка відповідності цін реалізованої продукції та цін в прайс-листах – для переконання у вірності відповідності цін.

Перевірка відповідності цін реалізованої продукції та цін у прайс-листах є важливим методом аудиту обліку доходів, що спрямований на переконання у вірності відображення цін на продукцію. Цей процес включає в себе порівняння цін, які фіксуються під час реалізації продукції, з цінами, які встановлені у прайс-листах компанії.

5. Перевірка правильності документів про відвантаження продукції – для переконання у правильності документального оформлення.

Перевірка правильності документів про відвантаження продукції є важливим способом аудиту обліку доходів, спрямованим на переконання у вірності документального оформлення. Цей процес включає аналіз усіх документів, які підтверджують факт відвантаження продукції зі складу або інших місць зберігання до покупців чи споживачів.

6. Перевірка узгодженості записів у синтетичному та аналітичному обліку реалізації продукції – для переконання у відповідності записів у синтетичному та аналітичному обліку на рахунках реалізації продукції.

Перевірка узгодженості записів у синтетичному та аналітичному обліку реалізації продукції є важливим способом аудиту обліку доходів, спрямованим на переконання у відповідності записів у синтетичному та аналітичному обліку на рахунках реалізації продукції. Цей процес включає порівняння і аналіз записів у синтетичному обліку (загальний облік) з даними у аналітичному обліку (деталізований облік) на окремих рахунках, що стосуються реалізації продукції.

Також можна визначити такі стандартні порушення у обліку доходів від реалізації продукції на підприємстві:

1. Некоректне оформлення первинних документів.
2. Поширення витрат операційної діяльності підприємства на собівартість реалізованої продукції.
3. Неузгодженість даних у синтетичному та аналітичному обліку і т. д.

Отже, з вищезазначеного можна зробити висновок, що аудит доходу від реалізації продукції є необхідним компонентом загального аудиту,

оскільки він допомагає вчасно виявляти помилки, що сприяє підвищенню ефективності використання отриманого прибутку та забезпечує безперервну діяльність підприємства. Крім того, це дозволяє проаналізувати всі аспекти обліку доходу від реалізації продукції.

РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПІДВИЩЕННЯ У ПРАТ “ПІДВОЛОЧИСЬКА ФАБРИКА ПЛАСТМАСОВИХ ВИРОБІВ”

3.1 Аналіз динаміки і структури доходів від операційної діяльності підприємства

Аналіз доходів підприємства є важливим елементом у загальному оцінюванні діяльності суб'єкта господарювання, оскільки цей показник безпосередньо впливає на фінансовий результат підприємства, який може бути як прибутковим, так і збитковим.

Аналіз операційної діяльності підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні успішного управління, оскільки від його результатів залежать подальші стратегічні рішення, спрямовані на посилення конкурентоспроможності та виявлення резервів для підвищення ефективності роботи.

Завдання аналізу доходу від операційної діяльності можна виділити наступні:

- оцінка виконання плану, динаміки та структури доходів від операційної діяльності підприємства;
- аналіз впливу всіх факторів на доходи підприємства;
- виявлення резервів для збільшення доходів;
- розробка заходів щодо використання виявлених резервів [39, с. 58].

Для проведення аналізу доходів діяльності підприємства використовуються відповідні рахунки бухгалтерського обліку, фінансовий план та фінансова звітність підприємства.

Вивчаючи літературні джерела, можна виділити наступні етапи аналізу доходів підприємства:

1. Оцінка рівня і динаміки змін доходів у часі.
2. Аналіз складу і структури доходів.

3. Факторний аналіз доходів.

4. Оцінка показників рентабельності [40, с. 212].

Перший етап аналізу передбачає загальну оцінку доходів діяльності підприємства за допомогою горизонтального та вертикального аналізу, щоб встановити тенденції їх змін у часі (табл. 3.1). Основним джерелом аналізу є фінансова звітність підприємства (Додаток Б).

Таблиця 3.1

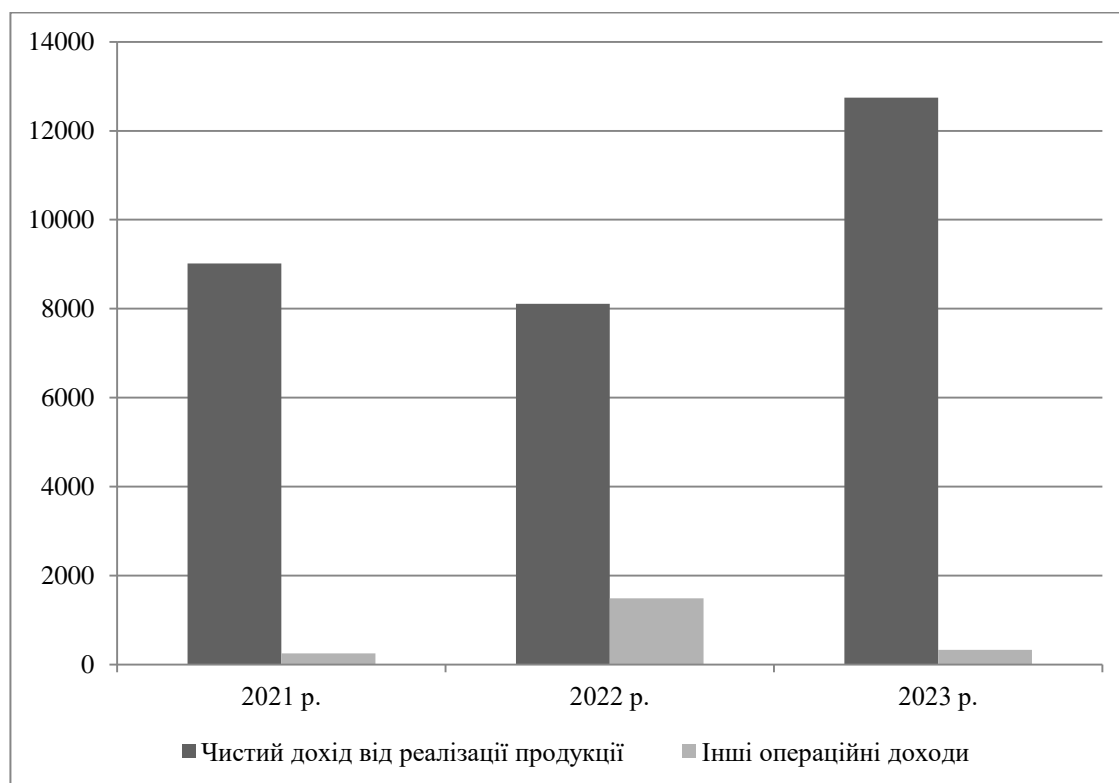
**Аналіз рівня і динаміки змін доходів
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

Показники	Величина, тис. грн.			Відхилення			
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022/2021 рр.		2023/2022 рр.	
				грн	%	грн	%
Чистий дохід від реалізації продукції	9016	8110	12747	-906,0	90,0	4637,0	157,2
Інші операційні доходи	249	1485	328	1236,0	596,4	-1157,0	22,1
<i>Всього доходи</i>	<i>9265</i>	<i>9595</i>	<i>13075</i>	330,0	103,6	3480,0	136,3
<i>Всього витрати</i>	<i>8686</i>	<i>6645</i>	<i>8141</i>	-2041,0	76,5	1496,0	122,5
Прибуток до оподаткування	578	2949	4933	2371,0	510,2	1984,0	167,3

Отже, можна зазначити, що чистий дохід від реалізації продукції у 2022 році порівняно з 2021 роком склав 906 тис. грн., що на 10% менше, а у 2023 році порівняно з 2022 роком зріс на 57,2% до 18443 тис. грн. Інші доходи у 2022 році порівняно з 2021 роком зросли в 5,9 разів до 1236 тис. грн., а у 2023 році порівняно з 2022 роком зменшилися в 77,9% до 1157 тис. грн. Загальні доходи у 2022 році порівняно з 2021 роком збільшилися на 3,6% до 330 тис. грн., а у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли на 36,3 % до 3480 тис. грн.

Витрати загалом у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилися на 23,5% до 2041 тис. грн., а у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли на 22,5 % до 1496 тис. грн.

Аналіз рівня і динаміки змін доходів можна відобразити у графічному вигляді (рис. 3.1).

Рис. 3.1 Графік рівня і динаміки змін доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”

Наступним кроком у процесі аналізу є оцінка складу та структури доходів, що означає визначення відносної важливості кожного складового елемента в загальному обсязі [41, с. 61]. Цей етап дозволяє отримати інформацію щодо зміни динаміки відносної важливості вивчених показників протягом аналізованого періоду відносно загального обсягу цих показників (табл. 3.2).

Отже, можна зазначити, що протягом всіх трьох років, що аналізувалися, найбільшу частину доходів складає чистий дохід від реалізації продукції, що становить 97,3%, 84,5% та 97,5% відповідно. Найменшу

частину доходу складає інший дохід, який становить 2,7%, 15,5% та 2,5% відповідно.

Таблиця 3.2

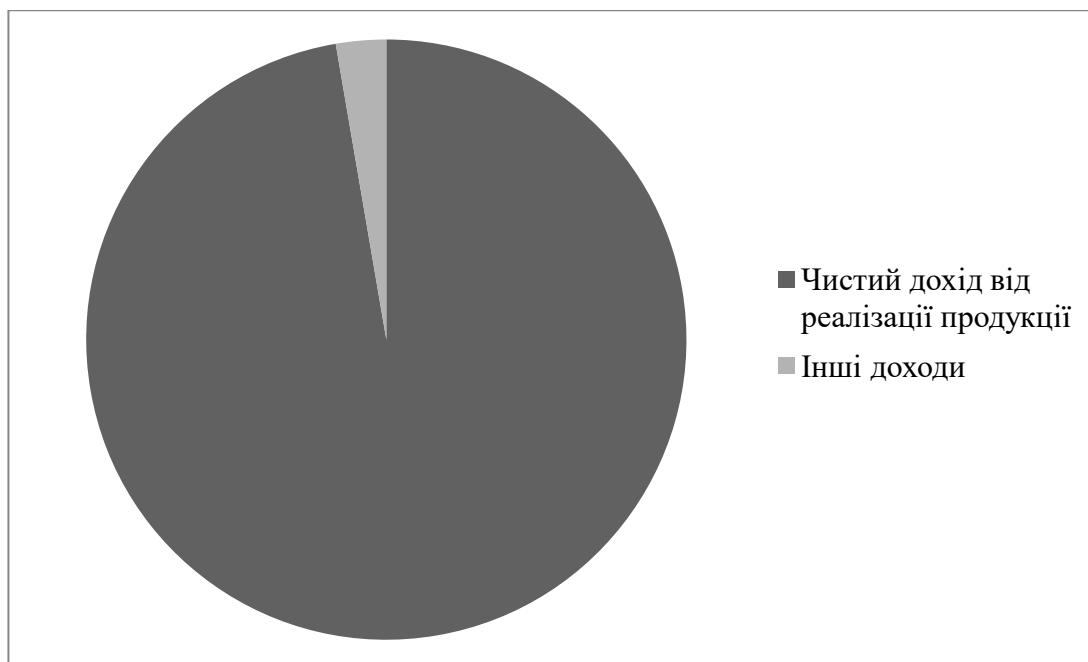
**Аналіз структури і складу доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика
пластмасових виробів”**

Показники	Величина, тис. грн.			Питома вага у %			Абсолютне відхилення	
	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2022/ 2021рр.	2023/ 2022рр.
Чистий дохід від реалізації продукції	9016	8110	12747	97,3	84,5	97,5	-12,8	13,0
Інший дохід	249	1485	328	2,7	15,5	2,5	12,8	-13,0
<i>Всього доходи</i>	<i>9265</i>	<i>9595</i>	<i>13075</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

У 2022 році порівняно з 2021 роком величина чистого доходу від реалізації продукції зменшилась на 12,8 %, а в 2023 році в порівнянні з 2022 роком зросла на 13 %. Це свідчить про зміну тенденцій у виробництві та продажу продукції компанією. Зменшення чистого доходу у 2022 році може бути пов'язане з різними факторами, такими як зниження попиту на продукцію, збільшення витрат на виробництво або конкурентний тиск.

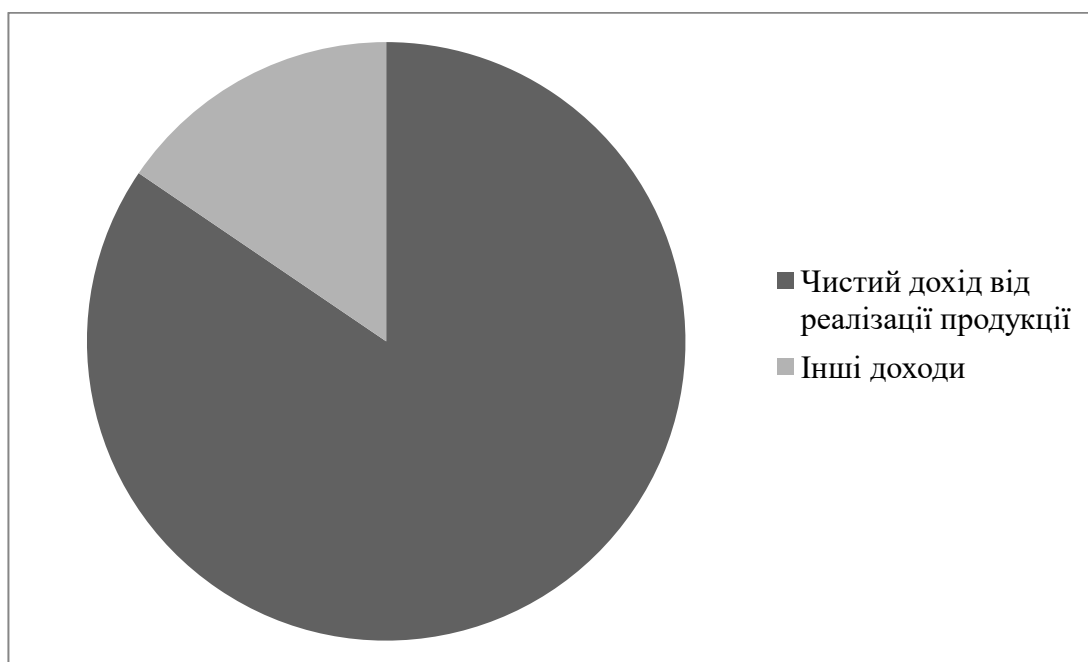
Величина інших доходів у 2022 році порівняно з 2021 роком збільшилась на 12,8%, а у 2023 році порівняно з 2022 роком зросла на 13 %. Що свідчить про нерівномірність операційної діяльності. Такий ріст доходів може бути результатом різноманітних факторів, таких як зміна стратегії продажів, розвиток нових ринків або послуг, ефективніші маркетингові зусилля, або навіть зміни у споживчому попиті.

Наочне зображення складу і структури доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2021-2023 рр. подано нижче (рис. 3.2-3.4).

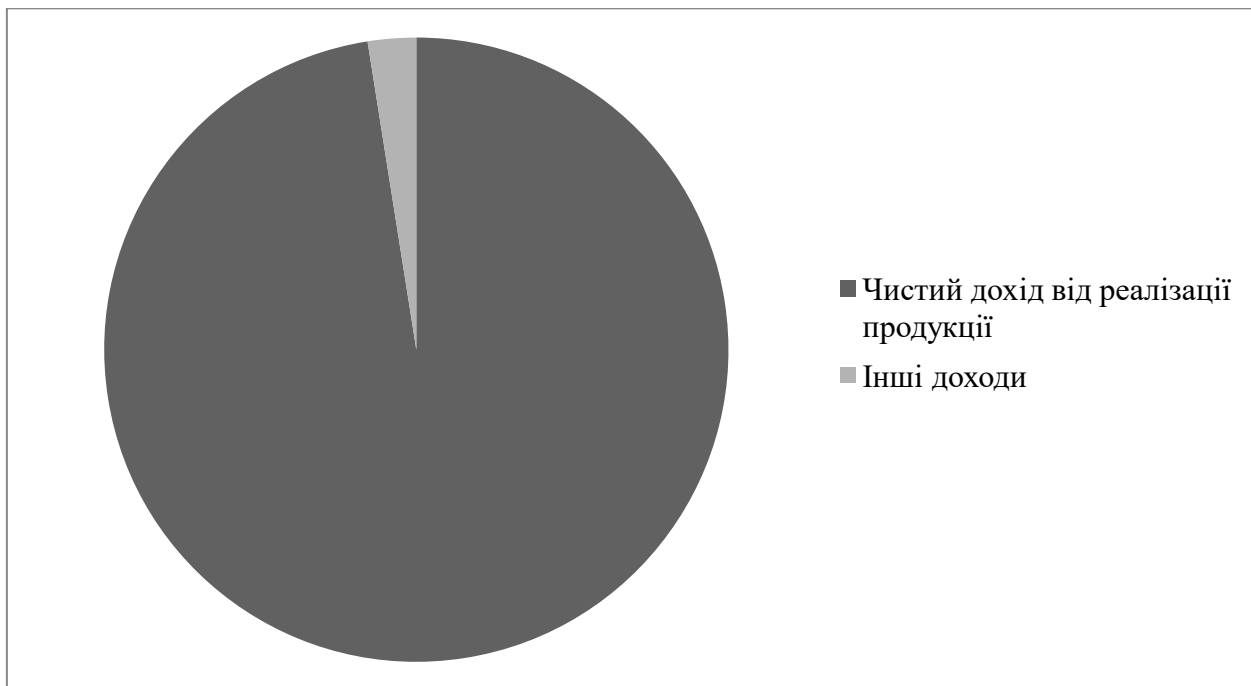
Рис. 3.2 Склад і структура доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2021 р.

На зображеній на цьому графіку структурі доходів ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2021 рік видно, що найбільшу частку (97,3%) складає чистий дохід від реалізації продукції, на другому місці розташовується інший дохід (2,7%).

Рис. 3.3 Склад і структура доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2022 р.

На цьому графіку представлена структура доходів ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2022 рік. Можна зробити висновок, що найбільшу частку (84,5%) складає чистий дохід від реалізації продукції, а на другому місці розташовується інший дохід (15,5%).

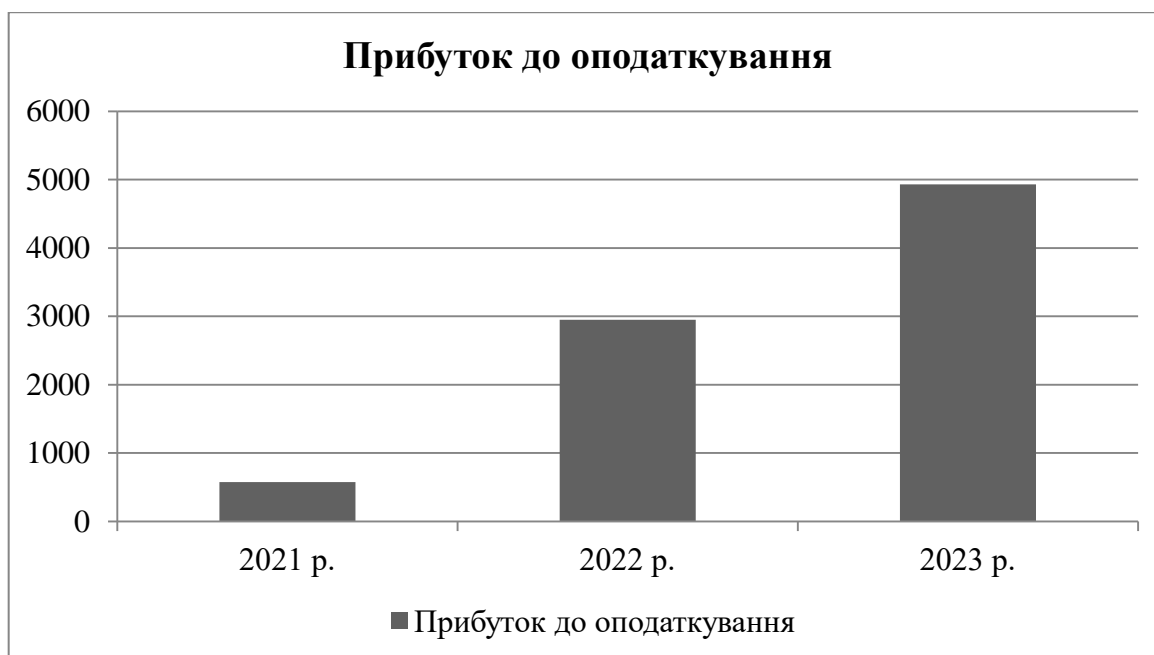

Рис. 3.4 Склад і структура доходів у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2023 р.

На цьому графіку представлена структура доходів ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2023 рік. Можна зробити висновок, що найбільшу частку (97,5%) складає чистий дохід від реалізації продукції, а на другому місці розташовується інший дохід (2,5%),

Також відобразимо динаміку зміни прибутку до оподаткування для кращого порівняння та оцінки змін у ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2021-2023 рр. (рис. 3.5).

Прибуток до оподаткування в 2022 році у порівнянні з 2021 роком зазнав збільшення на 5,1 раз (2371 тис. грн.), у 2023 році у порівнянні з 2022 роком він зріс на 67,3 % (1984 тис. грн.).

**Рис. 3.5 Зміна величини прибутку до оподаткування у
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2021-2023 рр.**

Отже, аналіз рівня, динаміки та структури доходів операційної діяльності підприємства є важливим аспектом в економічному аналізі. Дохід підприємства є центральним елементом у системі управління підприємством. Порівняння та аналіз доходів дозволяє здійснити ефективну оцінку роботи підприємства. Відсутність такого аналізу може призвести до ускладнення вибору подальшої економічної політики, неспроможності прийняти вірні управлінські рішення та вибору перспективних напрямків розвитку господарської діяльності.

3.2 Оцінка рентабельності досліджуваного підприємства

У сучасний період функціонування підприємств відзначається зростанням конкурентоспроможності та збільшенням кількості учасників на ринку, що призводить до збільшення ризику банкрутства. Саме тому особлива увага приділяється показникам, які відображають фінансовий стан

підприємства, таким як рентабельність та платоспроможність, для впровадження антикризових заходів.

Оцінка фінансових показників – рентабельності та платоспроможності – є важливим кроком, оскільки вчасне виявлення перших сигналів негативних тенденцій та конкретна оцінка цих показників допомагає запровадити ряд запобіжних антикризових заходів і забезпечує швидке подолання потенційних проблем [42, с. 93].

Рентабельність, або прибутковість, відображає ефективність функціонування підприємства, його здатність до заробітку в рамках виробничої або будь-якої іншої сфери діяльності, а також окупність витрат [43, с. 106]. Цікавою особливістю є те, що для цього показника не існує чіткої норми, проте вважається, що чим вище цей показник, тим ефективніше функціонує підприємство.

Основні показники рентабельності можуть бути визначені наступним чином:

1. Коефіцієнт рентабельності виробництва, що відображає дохідність та прибутковість підприємства. Цей показник розраховується за формулою:

$$K_{p_v} = \frac{\text{Прибуток від реал. прод.} - \text{Собівартість реал. прод.}}{\text{Собівартість реал. прод.}} * 100 \%$$

2. Коефіцієнт рентабельності активів, який характеризує ефективність використання активів компанії для отримання прибутку. Цей показник розраховується за формулою:

$$K_{pa} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна величину активів}} * 100 \%$$

3. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, який показує, скільки прибутку було отримано на кожен гривню залучених власних коштів. Цей показник розраховується за формулою:

$$K_{rvlk} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість ВК}} * 100\%$$

4. Коефіцієнт рентабельності продажу продукції, який показує, скільки прибутку від реалізації йде на гривню виручки від реалізації. Цей показник розраховується за формулою:

$$\text{Крд} = \text{Чистий прибуток} / \text{Загальновир. собівартість} * 100 \%$$

5. Рентабельність основних засобів, яка показує дохідність від використання основних засобів. Цей показник розраховується за формулою:

$$\text{Кроз} = \text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічна величину ОЗ} * 100 \%$$

Для подальшого аналізу показників рентабельності нами сформовано таблицю з вихідними даними (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**Вихідні дання для розрахунку показників рентабельності у
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за 2021-2023 рр.**

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
				2023/2021 рр.	2023/2022 рр.
Дохід від реалізації продукції	9016	8110	12747	-906	4637
Собівартість реалізованої продукції	6 958	4 761	6 110	-2 197	1 349
Чистий прибуток	2058	3349	6637	1291	3288
Середньорічна вартість активів	4403	6079	10955	1676	4 876
Середньорічна вартість ВК	22	22	22	0	0
Середньорічна вартість ОЗ	762	785	757	23	-28

Для оцінки прибутковості виробничої та іншої діяльності ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за період 2021-2023 роки, будемо розраховувати основні показники рентабельності, які будуть представлені у таблиці 3.4. Це допоможе здійснити конкретну оцінку цих показників та вжити відповідні запобіжні антикризові заходи для швидкого подолання негативних тенденцій.

Таблиця 3.4

**Динаміка показників рентабельності ПрАТ “Підволочиська фабрика
пластмасових виробів” за 2021-2023 рр.**

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
				2022/2021 рр.	2023/2022 рр.
Коефіцієнт рентабельності виробництва	0,30	0,70	1,09	0,41	0,38
Коефіцієнт рентабельності активів	2,14	1,82	1,65	-0,32	-0,16
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,0107	0,0066	0,0033	0,00	0,00
Коефіцієнт рентабельності продажу продукції	0,23	0,41	0,52	0,18	0,11
Рентабельність основних засобів	2,70	4,27	8,77	1,57	4,50

Показник рентабельності виробництва продукції відображає відносну частку прибутку у вартості продукції та у виручці від її продажу. Це означає, що він вказує, скільки прибутку припадає на кожну одиницю виручки виробленої продукції продукції, виражену в одиницях грошової валюти (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Розрахунок впливу факторів на рентабельність виробництва
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення
Прибуток, грн.	3 349	6637	3288
Виручка від реалізації продукції, грн.	8110	12747	4637
Рентабельність виробництва, %	0,70	1,09	0,38

Визначаємо вплив факторів за допомогою методу ланцюгових підстановок:

$$РП = Пп / Вп = -0,8$$

$$РУ = Пф / Вп = -0,2$$

$$РФ = ПФ / ВФ = -0,5$$

Висновок: рентабельність виробництва зросла на 38 % за рахунок впливу наступних факторів:

Вплив зміни прибутку підприємства на рентабельність: $Ру - Рп = -0,2 + 0,8 = +0,6$.

Вплив зміни виручки від реалізації на рентабельність: $Рф - Ру = -0,5 + 0,2 = -0,3$.

Загальний приріст рентабельності: $= 0,38$.

Показник рентабельності продажу (РП) обчислюється як відношення прибутку від продажу до виручки від продажу і складає -0,8 а показник рентабельності управління (РУ) дорівнює відношенню прибутку від управлінської діяльності до виручки від продажу, що становить -0,2. Показник рентабельності фінансовий (РФ) розраховується як відношення прибутку від фінансових операцій до виручки від фінансових операцій і складає -0,5. За цими даними можна зробити висновок, що рентабельність продажу зросла на 38 % через вплив наступних факторів: зміни прибутку підприємства ($Ру - Рп = +0,6$) та зміни виручки від реалізації ($Рф - Ру = -0,3$), що призвело до загального приросту рентабельності на 38%.

Показником прибутковості діяльності підприємства також є рентабельність реалізації, який відображає відносну частку отриманого прибутку у виручці та собівартості продукції. Проведемо розрахунок впливу факторів на рентабельність реалізації ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за період 2021-2023 роки у таблиці 3.6.

Висновок полягає в тому, що рентабельність реалізації продукції у звітному році зменшилась на 38% порівняно з попереднім. Це стало

можливим через вплив таких факторів, визначених методом ланцюгових підстановок:

Таблиця 3.6

**Розрахунок впливу факторів на рентабельність продажу
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

Показник	2022 рік	2023 рік	Відхилення
Виручка від реалізації продукції, грн.	8110	12747	4637
Собівартість реалізованої продукції, грн.	4 761	6 110	1 349
Прибуток, грн.	3 349	6637	3288
Рентабельність продажу, %	0,41	0,52	0,11

а) зміни суми прибутку: $\Delta_{\text{уа}} = (\text{П1} / \text{С0}) - (\text{П0} / \text{С0}) = 1,39 - 0,7 = 0,69$;

б) зміни собівартості реалізованої продукції: $\Delta_{\text{уб}} = (\text{П1} / \text{С1}) - (\text{П1} / \text{С0}) = 0,81 - 1,39 = -0,58$.

Разом: $\Delta_{\text{уа}} + \Delta_{\text{уб}} = 0,69 - 0,58 = 0,11$.

Вивчення рентабельності досліджуваного підприємства є важливим аспектом фінансового аналізу, оскільки воно надає ключову інформацію щодо ефективності ведення бізнесу та його здатності генерувати прибуток. За допомогою оцінки рентабельності можна визначити, наскільки успішно підприємство використовує свої ресурси для забезпечення прибутковості виробництва або надання послуг.

Аналіз результатів дослідження рентабельності підприємства вказує на стабільність його фінансового стану та показує, чи можливо досягти прибутковості в умовах конкретного ринкового середовища. Отримані дані дозволяють керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо стратегічного розвитку, оптимізації виробництва, а також виявлення слабких місць у фінансовій діяльності підприємства для подальшого удосконалення. Таким чином, оцінка рентабельності є необхідним етапом у процесі аналізу фінансового стану підприємства та формуванні стратегічних напрямків його розвитку.

3.3 Аналіз ліквідності та шляхи підвищення доходів від операційної діяльності підприємства

Аналіз ліквідності є ключовим елементом оцінки фінансового стану підприємства, оскільки він визначає його здатність виконувати поточні фінансові зобов'язання. Зокрема, вимірювання показників ліквідності дозволяє виявити, чи має підприємство достатні ресурси для покриття поточних зобов'язань, включаючи оплату постачальників, обслуговування позик і забезпечення роботи ділових процесів без перебоїв.

Одним зі шляхів підвищення доходів від операційної діяльності підприємства є оптимізація виробничих процесів та ефективне управління ресурсами. Це може включати автоматизацію виробництва, вдосконалення ланцюга постачання, розвиток нових продуктів або послуг, а також підвищення ефективності маркетингових стратегій для залучення нових клієнтів та збільшення обсягів продажів. Крім того, підприємство може розглядати можливості розширення своєї діяльності на нові ринки або сектори, де можливість отримання вищого доходу є більшою. Всі ці заходи спрямовані на збільшення прибутковості операцій та покращення фінансового стану підприємства [44, с. 107].

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства базується на балансових даних і відображає структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, його рівень фінансової стійкості і незалежність від зовнішніх джерел фінансування (табл. 3.7).

Коефіцієнт автономії, обчислений як відношення власного капіталу до загальної суми балансу, показує ступінь самостійності підприємства в управлінні своїми фінансовими ресурсами. Протягом трьох років поспіль цей показник залишався нижчим за нормативне значення, хоча у 2023 році це відхилення було незначним. Зниження коефіцієнта автономії у 2022 році порівняно з 2021 роком становило 0,0014, а зменшення у 2023 році порівняно з 2022 роком складало 0,0016.

Таблиця 3.7

**Аналіз показників платоспроможності (фінансової стійкості)
ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”**

№	Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Граничне значення	Відхилення	
						2022/2021 рр.	2023/2022 рр.
1	Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,0050	0,0036	0,0020	> 0,5	-0,0014	-0,0016
2	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,18	0,02	0,01	> 0,7	-0,17	-0,01
3	Коефіцієнт фінансового ризику	103,68	69,95	107,73	< 1	-33,73	37,77
4	Коефіцієнт маневрування власного капіталу	-116,05	-117,09	-115,82	> 1	-1,05	1,27
5	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0,71	1,34	3,26	> 0,5	0,63	1,92

Коефіцієнт фінансової стійкості, який включає в себе власний капітал та довгострокові зобов'язання, показує частку джерел фінансування, доступних підприємству на тривалий період. Цей показник також виявився нижчим за граничне значення. Порівняно з 2021 роком, у 2022 році він зменшився на 0,17, а у 2023 році відбулося зростання на 37,77.

Коефіцієнт фінансового ризику, який відображає відношення залучених позикових коштів до кожної одиниці власних вкладень, у 2021 та 2022 роках суттєво перевищував граничне значення, але у 2023 році підходив до норми.

Коефіцієнт маневрування власним капіталом, що вказує на те, скільки оборотних коштів власного капіталу використовується, значно нижчий за

граничне значення. У порівнянні з 2021 роком у 2022 році він зменшився на 1,05, а у порівнянні з 2022 роком у 2023 році збільшився на 1,27.

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом, який відображає здатність підприємства фінансувати оборотний капітал за допомогою власних оборотних коштів, протягом трьох років поспіль залишався нижчим за граничне значення. Порівняно з 2020 роком, у 2021 році він збільшився на 0,63, а у 2023 році в порівнянні з 2022 роком також збільшився на 1,92.

Паралельно з оцінкою платоспроможності проводиться аналіз ліквідності підприємства, що означає його можливість перетворення активів на грошові кошти без значної втрати їх вартості. Ліквідність ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів” за період 2021-2023 років наведено у таблиці 3.8.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає співвідношення грошових коштів до поточних зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності включає грошові кошти та дебіторську заборгованість та показує, скільки високоліквідних активів припадає на одиницю поточних зобов'язань. У висновку зафіксовано, що коефіцієнт загальної ліквідності у 2021, 2022 та 2023 роках складає відповідно 0,37, 1,01 та 2,22, що нижче встановленого порогового значення, окрім 2023 р. У 2022 році в порівнянні з 2022 роком цей коефіцієнт збільшився на 0,64, а у 2023 році в порівнянні з 2022 роком зменшився на 1,58. Щодо коефіцієнта швидкої ліквідності, він склав 0,52, 1,18 та 2,48 відповідно за ті ж періоди, що значно нижче граничного значення, окрім 2023 р. У 2022 році в порівнянні з 2021 роком цей показник збільшився на 0,66, а у 2023 році в порівнянні з 2022 роком зменшився на 1,81.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає можливість негайного погашення поточних зобов'язань та склав 1,21, 2,37 та 3,65 відповідно за рік. У 2022 році в порівнянні з 2023 роком цей коефіцієнт збільшився на 1,16, а у 2023 році в порівнянні з 2022 роком зменшився на 2,49.

Таблиця 3.8

Аналіз ліквідності ПрАТ “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”

№	Показники	2021	2022	2023	Граничне значення	Відхилення	
						2022/2021	2023/2022
1	Оборотні активи	1828	3481	8385	-	1653	4904
1.1	Дебіторська заборгованість	221	244	589	-	23	345
1.2	Грошові кошти	557	1 486	5 101	-	929	3 615
2	Поточні зобов'язання	1 505	1 466	2 297	-	-39	831
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	0,37	1,01	2,22	2,0	0,64	-1,58
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,52	1,18	2,48	0,8	0,66	-1,81
5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,21	2,37	3,65	0,2	1,16	-2,49

Отже, можна зробити висновок, що аналіз фінансової стійкості є ключовим елементом у процесі управління підприємством. Кожне підприємство має необхідність постійно контролювати фінансовий стан, оскільки високі показники є важливою умовою для нормального функціонування та стійкого розвитку на майбутнє.

Підвищення доходів від операційної діяльності є важливим завданням для будь-якого підприємства, що прагне забезпечити стійкий розвиток та конкурентоспроможність на ринку. Це завдання вимагає постійного аналізу та вдосконалення стратегій, спрямованих на максимізацію прибутку та оптимізацію фінансових результатів.

Шляхи підвищення доходів від операційної діяльності можуть бути різноманітними та мають залежати від специфіки галузі, в якій діє підприємство, його поточних ресурсів та стратегічних цілей [45, с. 368]. Ці шляхи можуть включати в себе оптимізацію виробничих процесів, розробку та впровадження нових продуктів або послуг, ефективне управління ресурсами та розвиток маркетингових стратегій. Пошук нових ринків збуту, укладення стратегічних партнерств та використання інноваційних методів маркетингу також можуть сприяти збільшенню обсягів продажів та, відповідно, доходів підприємства.

Вдосконалення виробничих процесів може допомогти знизити витрати та підвищити продуктивність. Це може включати впровадження нових технологій, автоматизацію деяких процесів, а також підвищення ефективності управління виробництвом.

Постійний пошук нових продуктів або послуг може стимулювати зростання доходів. Це може бути розширення асортименту товарів або послуг, а також вдосконалення існуючих продуктів для задоволення змінних потреб ринку.

Ефективні маркетингові стратегії можуть допомогти залучати більше клієнтів та збільшувати обсяги продажів. Це може включати використання цільового маркетингу, підвищення уваги до бренду підприємства та використання інноваційних способів просування товарів або послуг.

Пошук нових ринків збуту або розширення присутності на існуючих ринках може стимулювати зростання продажів. Це може бути відкриття нових магазинів або офісів у різних регіонах, а також розвиток міжнародного бізнесу.

Укладення партнерських угод або стратегічних партнерств з іншими компаніями може відкрити нові можливості для росту. Це може бути спільний розвиток нових продуктів, обмін ресурсами або спільна маркетингова жiadбність.

Таким чином, шляхи підвищення доходів від операційної діяльності підприємства є важливим для забезпечення його успішності та конкурентоспроможності на ринку. Здійснення ефективних заходів, спрямованих на оптимізацію виробничих процесів, розвиток нових продуктів і послуг, удосконалення маркетингових стратегій та розширення ринків збуту може принести значний ріст доходів підприємства.

ВИСНОВОК

Дослідження змісту доходів підприємства та їх значення в його господарській діяльності виявило важливі аспекти, що впливають на фінансове становище та результативність підприємства. Результати аналізу показали, що доходи від реалізації продукції є ключовим джерелом фінансових ресурсів підприємства. Вони визначають можливості підприємства щодо розвитку, інвестування та забезпечення стабільності його фінансової позиції. розмір отриманого доходу має значущий вплив на показник “прибуток”, який вважається основним фінансовим показником діяльності будь-якого підприємства. Прибуток визначається як різниця між виручкою та всіма понесеними витратами. Виручка охоплює всю суму грошей, отриману в результаті виконання робіт, надання послуг або реалізації товарів. З іншого боку, витрати включають всі ресурси, що були використані для реалізації цих товарів, виконання робіт чи надання послуг.

Класифікація дозволяє підприємству проводити аналіз результативності діяльності в різних аспектах, таких як фінансовий, операційний та інвестиційний. Крім того, вона надає можливість керівництву підприємства визначити доцільність продовження проектів та ідентифікувати відхилення від планованих показників. діяльність підприємства може бути розділена на операційну та іншу. Операційна діяльність, в свою чергу, поділяється на основну (виробництво, управління, збут) та іншу операційну діяльність. Інша діяльність включає фінансову та інвестиційну. Ця структура дозволяє краще розуміти різноманітні аспекти функціонування підприємства та допомагає управлінському персоналу ефективно координувати різні напрямки діяльності для досягнення стратегічних цілей.

Законодавство виступає вершиною правового регулювання у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу. Це охоплює різноманітні обов'язкові акти, які видаються компетентними органами державної влади у встановленому порядку. У сфері обліку, аналізу та аудиту доходів діяльності

підприємства виділяються п'ять рівнів нормативно-правового регулювання: законодавчі акти верхнього рівня (Конституція України, Податковий кодекс України тощо), документи верхнього керівництва, такі як укази та розпорядження Президента України, нормативно-правові акти органів бухгалтерського обліку (НПСБО), документи з регламентації бухгалтерського обліку, внутрішні документи підприємства.

Фінансовий результат – прибуток або збиток, який визначається витратами та доходами за певний період часу. Ефективність роботи будь-якого підприємства безпосередньо залежить від правильності організації обліку доходів та витрат. Проведення обліку доходів має забезпечувати достовірну та повну інформацію про доходи за визначений період, що є необхідною основою для ведення управлінського обліку. Особливості організації обліку доходів було розглянуто на прикладі Приватного акціонерного товариства “Підволочиська фабрика пластмасових виробів”. Один з ключових внутрішніх нормативних документів підприємства, який встановлює процедури та правила щодо організації бухгалтерського обліку доходів, витрат та фінансових результатів, – це Наказ про облікову політику. Цей наказ затверджується керівником підприємства та містить розділ, присвячений основним принципам та організації обліку доходів підприємства.

Облік доходів на підприємстві проводиться на рахунках 7 класу плану рахунків. За кредитом субрахунків рахунків 70 та 71 відображається збільшення доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків (податку на додану вартість) та списання в порядку закриття на субрахунки рахунків 79 “Фінансові результати”. Основну частину прибутку підприємства становлять доходи від реалізації, які накопичуються на підрахунках рахунку 70 “Доходи від реалізації”. Цей рахунок призначений для узагальнення інформації про прибуток від продажу готової продукції, товарів, виконання робіт та надання послуг.

Проведення аудиту доходів та фінансових результатів підприємства є одним з найбільш складних та відповідальних аспектів аудиторської перевірки. Пояснюється складність та відповідальність такого аудиторського завдання полягають у тому, що цей вид перевірки має найвищий рівень аудиторського ризику. Від того, наскільки повно виконана ця перевірка і наскільки об'єктивним буде аудиторський висновок, залежить правильність і повнота такої аудиторської діяльності, як формування подальшої фінансової стратегії підприємства. Ефективне та якісне проведення аудиту доходів від реалізації продукції сприятиме забезпеченню високої прибутковості для підприємства.

Аналіз операційної діяльності підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні успішного управління, оскільки від його результатів залежать подальші стратегічні рішення, спрямовані на посилення конкурентоспроможності та виявлення резервів для підвищення ефективності роботи. Чистий дохід від реалізації продукції у 2022 році порівняно з 2021 роком склав 906 тис. грн., що на 10% менше, а у 2023 році порівняно з 2022 роком зріс на 57,2% до 18443 тис. грн. Інші доходи у 2022 році порівняно з 2021 роком зросли в 5,9 разів до 1236 тис. грн., а у 2023 році порівняно з 2022 роком зменшилися в 77,9% до 1157 тис. грн. Загальні доходи у 2022 році порівняно з 2021 роком збільшилися на 3,6% до 330 тис. грн., а у 2023 році порівняно з 2022 роком зросли на 36,3 % до 3480 тис. грн.

Оцінка фінансових показників – рентабельності – є важливим кроком, оскільки вчасне виявлення перших сигналів негативних тенденцій та конкретна оцінка цих показників допомагає запровадити ряд запобіжних антикризових заходів і забезпечує швидке подолання потенційних проблем. Рентабельність продажу у досліджуваному підприємстві зросла на 38 % через вплив наступних факторів: зміни прибутку підприємства та зміни виручки від реалізації, що призвело до загального приросту рентабельності на 38%. Вивчення рентабельності досліджуваного підприємства є важливим аспектом фінансового аналізу, оскільки воно надає ключову інформацію щодо

ефективності ведення бізнесу та його здатності генерувати прибуток. За допомогою оцінки рентабельності можна визначити, наскільки успішно підприємство використовує свої ресурси для забезпечення прибутковості виробництва або надання послуг.

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства базується на балансових даних і відображає структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, його рівень фінансової стійкості і незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Шляхи підвищення доходів від операційної діяльності підприємства є важливим для забезпечення його успішності та конкурентоспроможності на ринку. Здійснення ефективних заходів, спрямованих на оптимізацію виробничих процесів, розвиток нових продуктів і послуг, удосконалення маркетингових стратегій та розширення ринків збуту може принести значний ріст доходів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. №996 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” від 07.02.2013 №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” від 29.11.99 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Податковий кодекс України: Закон України від 07.05.2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансової звітності” від 01.01.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 “Дохід” від 01.1.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Житомир: ПП «Рута», 2006. 832 с.
8. Волков О. І. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. проф. Волкова О. І., 2000. 416с.
9. Грузінов В. П. Економіка підприємства: підручник. Видавництво «Юніті-дана», 2002. 795с.
10. Шмиголь Н. М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством. Економіка і Суспільство. – 2009. С. 221-22
11. Камінська Т. Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку: Науковий вісник НУБіП України. 2010. С.170-178.
12. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку: Видавничий дім «КиєвоМогилянська академія» / 2011. 244 с.
13. Огійчук М. Ф., Беленкова М. І. Актуальні проблеми державного управління: зб.наук. праць.-Харків, 2002.С.98-102.

14. Кодацький В. П. Грошово-кредитні системи країн Європейського Союзу: канд. економ. наук : 2009. 14 с.
15. Біла О. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів, 2008. 383 с
16. Макаренко А. П., Кутова М. В. Аудит доходів від реалізації продукції як дієвий засіб підвищення ефективності діяльності підприємства. Економічна наука. 2017, С.18-23.
17. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики: моногр. Тернопіль: Карт-бланш, 2009. 260 с.
18. Ніщенко Л. П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами. Бухгалтерський облік і аудит. 2006. № 9. С. 6–9.
19. Ніколаєва В. П. Економічна сутність і зміст категорії «дохід підприємства». URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/oif_apk/2009_3/4_Nikol.pdf.
20. Шмиголь Н. М. Доходи підприємств: сучасні методи управління. Економіка: проблеми теорії та практики. Вип. 228. Дніпропетровськ: ДНУ, 2010.
21. Порядок подання фінансової звітності від 28 лютого 2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
22. Інструкція про застосування [Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій](#) від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
23. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
24. Мельник Т. О. Бухгалтерський фінансовий облік : [підруч.] /Т. О. Мельник . Житомир : Рута, 2003. 726 с.
25. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР . URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
26. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

27. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
28. Фаріон В. Собівартість як економічна категорія та особливості її формування на підприємствах спиртової галузі. Економічний аналіз: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. Тернопіль, 2010. Вип. 6. С. 159-162.
29. Борисейко Ю. В Перевірка доходів підприємства: особливості організації аудиту. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vznu/eco/2012_1/092-096.pdf.
30. Худолій Л. М. Теорія фінансів: навчально-методичний посібник. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. 167 с.
31. Круглова О.А. Тенденції розвитку підприємств торгівлі в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Харківський державний університет харчування та торгівлі. 2019. №31. с.56.
32. Бондар Н. М. Економіка підприємства : навчальний посібник / Бондар Н. М. К. : А.С.К. 2004. 400 с.
33. Добровський В. М. Управлінський облік : навч.-метод. посіб. Для самос. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2013. 235 с.
34. Організація бухгалтерського обліку: [навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
35. Лопатовський В.Г. Особливості перевірки взаємозв'язків між показниками форм фінансової звітності. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, 2017. № 2. Т. 2. С. 184-187.
36. Виноградова М.О., Жидєєва Л.І. Аудит : навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 654 с.
37. Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Мізик Ю.І., Конопліна О.О. Аудит: методика і організація : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 319 с.
38. Іванова Н.А. Організація та методика аудиту: навч.посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 216 с.

39. Терещенко О.О. Діагностика фінансового стану підприємства: [монографія] / О.О. Терещенко. К. : КНЕУ, 2008. С. 268.
40. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2005. 411 с.
41. Карпенко Г. В. Шляхи вдосконалення фінансового стану підприємства. Економіка держави, 2010. №1. С. 61-62.
42. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. Актуальні проблеми економіки, 2012. №9. С. 92-100.
43. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: навч. посіб.. К. : КНЕУ, 2000. 406 с.
44. Косарева І.П., Хохлов М.П., Бірюкова В.В. Дослідження теоретичних основ фінансового стану підприємства. Економіка та управління підприємствами. Інфраструктура ринку, 2018. № 19. С. 101-107.
45. Кулинич М.Б. Удосконалення методики складання та аналізу фінансової звітності підприємств. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит, 2016. № 6. С. 367- 372.

ДОДАТКИ

Додаток А

Автор	Сутність розуміння «Дохід»
О. В. Аристов	Доходи є головним стимулом підприємницької діяльності, оскільки покращує добробут власників за рахунок повернення вкладеного капіталу.
Дж. Хікс	Доходи – складна і багатогранна категорія в економіці, яка об'єднує цілу систему показників
Н. М. Шмиголь	Дохід організації – це збільшення економічного прибутку в результаті надходження активів та/або ліквідації зобов'язань без внеску зацікавлених осіб (власників активів), що призводить до збільшення капіталу компанії. Конкурентоспроможність у використанні економічних ресурсів і економічних процесів за умов прийняттого для підприємства рівня ризику.
В. І. Блонська	Підприємницький дохід – це дохід у вигляді економічної вигоди в результаті господарської діяльності в цей період, в результаті використання економічних ресурсів, пов'язаних з господарськими процесами, за умови прийняттого рівня ризику підприємства.
Л. Г. Ловінська, О.М. Голенко Л. В. Жилкіна	Дохід – це збільшення економічного прибутку, приплив активів і зменшення зобов'язань, а також збільшення капіталу організації (за винятком приросту капіталу від внесків засновників).
Ю. І. Продіус	Виручка – це дохід від реалізації продукції (послуг і робіт) за вирахуванням вартості матеріалів. Дохід – це монетизована чиста вартість бізнесу. Тобто включає власний прибуток і витрати на оплату праці.
Ф. Ф. Бутинець	Як економічна категорія дохід (прибуток) – це потік грошових коштів та інших доходів, отриманих від реалізації послуг, товарів, робіт або продукції за певний період часу.

